

VLAAMSE RAAD

ZITTING 1993-1994

30 NOVEMBER 1993

ONTWERP VAN DECREET

**houdende de algemene uitgavenbegroting
van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1994**

VERSLAG

**namens de Commissie voor Welzijn en Gezondheid
uitgebracht door de heer B. Vandendriessche
aan de Commissie voor Financiën en Begroting**

Samenstelling van de commissie :

Voorzitter : de heer M. Olivier.

Vaste leden : mevrouw S. Creyf, mevrouw T. Merckx-Van Goeij
en de heren M. Olivier, B. Vandendriessche en H. Van Wambeke ;
de heer L. Hancké, mevrouw L. Maximus en de heren G. Swennen
en J. Van der Sande ;
de heren G. Anthuenis, E. Flamant en A. Van Aperen ;
de heer K. Van Overmeire ;
de heer E. Van Vaerenbergh ;
de heer M. Maertens.

Plaatsvervangers :

de heren A. Arts, H. Brouns en L. Goutry, mevrouw A. Leysen
en de heer J. Vandeurzen ;
de heren F. Dielens, R. Landuyt, M. Logist en J. Peeters ;
de heren E. De Groot en J. Devolder en mevrouw A. Gijsbrechts-
Horckmans ;
de heer R. Bosman ;
de heer H. Lauwers ;
mevrouw M. Aelvoet.

Zie :**15** (1992-1993)

- Nr. 1 : Ontwerp van decreet + Bijlagen 1 tot XXIV
- Nrs. 2 tot 10 : Amendementen
- Nr. 11-A : Verslag namens de Commissie voor Binnenlandse Aangelegenheden en Ambtenarenzaken
- Nr. 11-B : Verslag namens de Commissie voor Buitenlandse en Europese Aangelegenheden
- Nr. 11-C : Verslag namens de Commissie voor Cultuur
- Nr. 11-D : Verslag namens de Commissie voor Economie, Energie, Landbouw en Werkgelegenheid
- Nr. 11-E : Verslag namens de Commissie voor Huisvesting, Ruimtelijke Ordening en Landinrichting
- Nr. 11-F : Verslag namens de Commissie voor Leefmilieu en Natuurbehoud
- Nr. 11-G : Verslag namens de Commissie voor de Media
- Nr. 11-H : Verslag namens de Commissie voor Onderwijs, Vorming en Wetenschapsbeleid
- Nr. 11-I : Verslag namens de Commissie voor Openbare Werken en Vervoer

INHOUD

Deel 1 : Wat de materie betreft die behoort tot de bevoegdheid van de Vlaamse minister van Tewerkstelling en Sociale Aangelegenheden.	5
1. Toelichting door minister L. Detiège	5
A. Medisch-sociaal beleid (programma 42.2)	5
1. Drugpreventie	5
2. Kankerpreventie	6
3. Aids-preventie	7
B. Kansarmoedebeleid (programma 41.8)	8
1. Vlaams Fonds voor de Integratie van Achtergestelden (VFIA)	8
2. Vlaams Fonds voor de Integratie van Kansarmen (VFIK) (decreet 31 juli 1991)	8
a. Inzake de procedure	9
b. Inzake de evaluatie van de werking en de criteria	9
c. Inhoudelijke en kwalitatieve bijsturing van lopende initiatieven	10
3. Logistieke ondersteuning en wetenschappelijke evaluatie van het kansbeleid.	10
II. Bespreking	10
A. Medisch-sociaal beleid (programma 42.2)	10
1. Drugpreventie	10
2. Kankerpreventie	11
3. Aids-preventie	12
4. Medisch schooltoezicht (MST) en medisch verantwoord sporten (MVS)	12
5. Actoren in het beleid voor gezondheidspromotie	13
B. Kansarmoedebeleid (programma 41.8)	13
III. Indicatieve stemmingen	14
Deel 2 : Wat de materie betreft die behoort tot de bevoegdheid van de Vlaamse minister van Financiën en Begroting, Gezondheidsinstellingen, Welzijn en Gezin	15
1. Toelichting door minister W. Demeester-De Meyer	15
II. Bespreking	19
A. Algemeen	19
B. Bijzondere jeugdbijstand (programma 41.2)	21
C. Bejaardenzorg (programma 41.3)	23
D. Gezinsangelegenheden (programma 41.4) .	25
E. Gehandicaptenzorg (programma 41.5)	28

F. Maatschappelijk welzijn (programma 41.7)	31
G. Volksgezondheid (programma 42.1)	35
III. Artikelsgewijze bespreking	36
IV. Indicatieve stemming	38
Bijlagen	39
Bijlage 1 : Overzicht van de verdeling van de woongelegenheden in rusthuizen over de arrondissementen	40
Bijlage 2 : Overzicht van de spreiding van de bestaande en geplande serviceflats over de arrondissementen van het Vlaamse Gewest	42

De commissie besprak op 21 oktober 1993 de aangelegenheden die tot de bevoegdheid behoren van mevrouw L. Detiège, Vlaamse minister van Tewerkstelling en Sociale Aangelegenheden.

Op 4,16,17 en 23 november 1993 kwamen de bevoegdheden van mevrouw W. Demeester-De Meyer, Vlaamse minister van Financiën en Begroting, Gezondheidsinstellingen, Welzijn en Gezin, aan bod.

DEEL 1: WAT DE MATERIE BETREFT DIE BEHOORT TOT DE BEVOEGDHEID VAN DE VLAAMSE MINISTER VAN TEWERKSTELLING EN SOCIALE AANGELEGENHEDEN.

1. TOELICHTING DOOR MINISTER L. DETIEGE

A. Medisch-sociaal beleid (programma 42.2)

Vooreerst wijst de minister op een fout op blz. 104 van de Toelichtingen bij de middelen- en algemene uitgavenbegroting. De cijfers voor aids-preventie en -begeleiding van 1993 en 1994 staan onder 1993 en 1992 : 62,9 en 47,0 miljoen frank.

De krachtlijnen van de begroting 1994 zijn gebaseerd op de beleidsoptie beschreven in de beleidsbrief preventieve gezondheidszorg 1993-1997 (Stuk 314 (1992-1993) – Nr. 1). Voor 1994 worden er prioriteiten gelegd inzake kankerpreventie, aids- en drugpreventiebeleid.

1. Drugpreventie

In uitvoering van het drugdebat in de Vlaamse Raad en van de resolutie die naar aanleiding van dit debat werd gestemd, heb ik aan prof. B. De Ruyver van de UG de opdracht gegeven op korte termijn een beleidsoriënterend onderzoek uit te voeren, dat elementen aanbrengt voor de beleidsnota en de rondetafelconferentie. Aan de Vereniging voor Alcohol- en andere Drugproblemen (VAD) heb ik gevraagd een knelpuntennota op te maken op basis van hun ervaring met 5 jaar coördinatie van het preventiewerk.

Uit deze documenten komen een aantal duidelijke knelpunten naar voren. Ik vat ze zeer bondig samen :

- er is een tekort aan globaal beleid en een wildgroei van initiatieven met weinig of geen coördinatie. Zeker ook na de vele inspanningen van collega Tobback zijn coördinatie en afspraken noodzakelijk ;

- de huidige preventiewerkers worden 'overbevraagd', zowel beleidsmatig als voor wat het veldwerk betreft ;

- er is nood aan wetenschappelijke ondersteuning en deskundigheidsbevordering ;

- we beschikken over te weinig gegevens, registratie en monitoring zijn dringend nodig ;

- er moet een aanbod komen voor de zogenaamde schemerzone : mensen die geconfronteerd worden met 'gebruik', (daarom geen misbruik of verslaving) vallen nu tussen wal en schip.

Indien de Raad de begroting 1994 goedkeurt kan beleidsmatig op deze knelpunten geantwoord worden. Het beleid zal gebaseerd zijn op 5 pijlers.

Eerste pijler : coördinatiestructuur

Op het niveau van de Vlaamse Gemeenschap wordt een centrale cel gecreëerd waarbij voor de coördinatiefunctie wordt afgestapt van projectmatige subsidiëring. Er zal duidelijk worden geopteerd voor continuïteit en een vastere structuur. Deze centrale cel moet zorgen voor een algemene beleidsvisie en voor de broodnodige ondersteuning van sleutelfiguren en intermediairen. Er moet een combinatie uitgewerkt worden van service-verlening en sturing. Deze centrale cel verzorgt ook de adviserende contacten met gemeenschap en federale regering.

Om rekening te houden met historisch gegroeide feiten, met de lokale regionale diversiteit, moet op een tussenniveau ook voorzien worden in de nodige coördinatie en beleidsafstemming. Het provinciale en lokale niveau zullen ook meer dan de centrale cel taken krijgen inzake secundaire preventie.

Tweede pijler : deskundigheidsbevordering

Het gemeenschapsniveau moet de nodige initiatieven ontwikkelen voor de deskundigheidsbevordering voor het welzijnswerk, de eerstelijnsdiensten en de lokale preventiewerkers. Deze serviceverlening t.a.v. de lokale werkers is essentieel. Het tussenniveau, waarmee we het provinciaal niveau bedoelen, zorgt voor de afstemming op de lokale noden en voor de uitvoering van die ondersteunende initiatieven.

Derde pijler : drugtelefoon

Indien de nodige middelen voorhanden zijn, kan een drugtelefoon op gemeenschapsniveau worden uitgebouwd. Die moet tot stand komen in overleg met nu reeds bestaande, maar disparate, initiatieven.

Vierde pijler : nieuwe strategieën

Een projectmatig deel vanuit de kredieten preventieve gezondheidszorg moet de ontwikkeling van nieuwe methodieken en strategieën stimuleren. Hierbij moet het klassieke kanaal onderwijs dringend aangevuld worden met initiatieven naar vrijetijds-, arbeids- en sportmilieu.

Vijfde pijler : uniforme registratie

Voor wat de gegevensverzameling in functie van preventieve acties betreft wordt een tweesporenbeleid ontwikkeld. De centrale cel kan samen met het Centrum voor Operationeel Onderzoek in Volksgezondheid (COOV) de voorwaarden scheppen voor uniforme registratie van het middelengebruik én voor de statistische verwerking hiervan. Daarnaast kunnen geregeld gezondheidsenquêtes op bevolkingsniveau worden gehouden die waardevolle informatie opleveren over algemene tendensen, waarden, normen en gebruikspatronen. Het Instituut voor Hygiëne en Epidemiologie (IHE) wordt hierbij een belangrijke partner.

2. Kankerpreventie

De cijfers over morbiditeit en mortaliteit van kanker liegen er niet om. In Vlaanderen stierven in 1987 circa 6.500 mannen aan longkanker. In dat jaar stierven 250 vrouwen aan baarmoederhalskanker. 2.300 vrouwen stierven aan borstkanker. Deze sterfte is deels vermijdbaar en legitimeert specifieke preventie-acties.

Sinds 1965 lopen in Vlaanderen een aantal proefprojecten rond baarmoederhalskankeropsparing. Dit resulteerde in een

consensus omtrent afnametechniek, cytopathologische registratie, tijdstip van afname en oproepingsstrategie. De tijd is rijp voor een uitwerking van deze screening op populatieniveau. Ik kan u mededelen dat alle provincies zich akkoord hebben verklaard om die screening mee te organiseren. Een stuurgroep is opgericht om alle praktische modaliteiten uit te werken.

Hoewel die screening reeds goed ingeburgerd is in België en in Vlaanderen via RIZIV-financiering stellen wij vast dat een grote groep vrouwen, dikwijls uit kansarme middens, hierdoor niet bereikt wordt. Via registratie van de screeningsactiviteit willen wij die groep afbakenen en specifieke sensibilisatie-acties ondernemen.

Op het vlak van borstklierkanker ben ik voorzichtiger. Uit Vlaamse en internationale gegevens blijkt dat, althans bij de groep vrouwen tussen 50 en 70 jaar, een optimaal opgezette screening door middel van radiologische technieken de sterfte ten gevolge van deze kanker met 30 % kan verminderen. Ik heb hierover aan de diverse kankeropsporingscentra enkele vragen geformuleerd. Binnen de Vlaamse Adviescommissie voor Kankeropsporing is een subgroep opgericht die die vragen nader zal bestuderen. Ik hoop dat dit binnen een termijn van een drietal jaar een consensus zal opleveren, en dat wij vanaf 1997 kunnen overgaan tot implementering van de screening.

Verder lopen er in de Vlaamse Adviescommissie voor Kankerpreventie (VACK) interessante proefprojecten. Zonder volledig te willen zijn, vermeld ik hier het prostaatankersporsingsproject te Antwerpen, een onderzoek naar kennis en attitude rond kankerpreventie door de WB, en het uitbouwen van een netwerk van preventieprojecten door de wetenschappelijke vereniging van Vlaamse huisartsen.

Daarnaast blijft het erg belangrijk primaire preventie t.a.v. kanker te promoten. In de Europese code wordt namelijk gesteld dat een aanzienlijke vermindering in morbiditeit en mortaliteit door kanker bereikt kan worden door relatief eenvoudige maatregelen op het vlak van roken, alcoholgebruik, voeding, arbeidsomstandigheden enz. Veel van die preventieve acties hebben trouwens ook een gunstige invloed op andere aandoeningen zoals hart- en vaatziekten, zwaarlijvigheid en suikerziekte. In dat kader lopen in Vlaanderen diverse preventieprojecten, in het kader van het Vlaams Instituut voor Gezondheidspromotie (VIG) uitgevoerd door VAD, KKAT, Proges en andere. Die initiatieven uit het veld moeten versterkt worden enerzijds door financiële steun, anderzijds door goede netwerkvorming en waar nodig ook door wetgevende initiatieven.

In het kader van de hele organisatie van de kankerpreventie en -registratie is samenwerking met de federale regering van cruciaal belang om de ingezette financiële en logistieke middelen efficiënt te gebruiken. Daarom heb ik aan mijn federale collega's een oproep gedaan om overleg te plegen over die materie.

3. Aids-preventie

Uit de rapporten van het IHE blijkt dat het aantal seropositieven nog steeds snel toeneemt. In maart 1993 telde België 1.564 aids-patiënten en 7.401 seropositieven. In juni 1993 lopen die cijfers reeds op tot respectievelijk 1.422 en 7.580.

Dat betekent ook dat op termijn het aantal aids-patiënten zal stijgen. Daarom moet de preventie-inspanning nog opgedreven worden om te vermijden dat de ziekte zich verder uitbreidt.

In 1993 werden een aantal preventie-projecten gestart die zich enerzijds richten tot het brede publiek en anderzijds een aantal specifieke doelgroepen willen bereiken zoals homo's, prostituees, druggebruikers. Ook voor de jongeren worden initiatieven genomen. Daarnaast werd werk gemaakt van een betere coördinatie van de aids-organisaties en initiatieven en loopt er een programma voor opleiding van intermediairen. De condoomcampagne werd bekostigd met budgettaire middelen 1992. Aangezien eenmalige campagnes niet zinvol zijn, moet in 1994 een nieuwe campagne worden opgezet. De Aidstelefoon moet dringend worden versterkt aangezien met de huidige capaciteit het stijgend aantal oproepen niet meer behandeld kan worden.

Daarnaast werd afgesproken met collega Demeester dat de zorg in begeleiding van Aidspatiënten door mij zou worden behartigd. Ook daarvoor zal in 1994 een aanzienlijke som geld vrijgemaakt moeten worden.

B. Kansarmoedebeleid (programma 41.8)

1. Vlaams Fonds voor de Integratie van Achtergestelden (VFIA)

M.b.t. de in 1992 en 1993 aflopende VFIA-projecten besliste de Vlaamse Executieve de als waardevol geëvalueerde VFIA-projecten buiten VFIK-gemeenten voort te zetten, zoveel mogelijk binnen de bestaande structuren en reglementeringen. Bij wijze van overbrugging werd voor waardevolle projecten in een depannagekrediet voorzien. Met het depannagekrediet van 25 mio worden enkel aflopende VFIA-projecten in nietVFIK-gemeenten gesubsidieerd. Enkel de als waardevol geëvalueerde projecten, waarvoor geen geëigend subsidiekanaal bestaat of in het vooruitzicht wordt gesteld, zoals b.v. schoolopbouwwerk en sociale werkplaatsen, worden in aanmerking genomen, in afwachting van een passende reglementering. Vanaf 1994 moeten ook deze projecten na evaluatie via reguliere financiering worden opgevangen.

2. Vlaams Fonds voor de Integratie van Kansarmen (VFIK) (decreet 31 juli 1991)

In haar regeerakkoord neemt de Vlaamse regering zich voor om van kansarmoedebeleid één van de belangrijkste beleidsprioriteiten te maken. Daartoe wordt een Sociaal urgentieprogramma uitgevoerd in die gemeenten die zich in een bijzondere situatie bevinden door een concentratie van kansarme bevolkingsgroepen, en worden extra middelen ingezet.

Het Sociaal urgentieprogramma ter bestrijding van kansarmoede werkt op twee sporen, enerzijds via een aantal selectieve initiatieven binnen de verschillende departementen (huisvesting, onderwijs, tewerkstelling, welzijn, gezondheid en cultuur), anderzijds via de intensifiëring en bijsturing van de fondsen (Vlaams Fonds voor de Integratie van Achtergestelden, Vlaams Fonds voor de Integratie van Kansarmen). Het VFIK moet in het kader van dit tweede spoor gesitueerd worden.

In uitvoering van het decreet van 31 juli 1990 en op basis van de criteria in dat decreet werden in 1991, 1992 en 1993 15 gemeenten geselecteerd die zich in een bijzondere achterstellingssituatie bevinden. Interpretatieproblemen m.b.t. de criteria uit het decreet lagen aan de basis van de beslissing van de Vlaamse regering om de lijst van gemeenten en de verdeling van de middelen over die gemeenten slechts voor

één jaar vast te leggen. De interpretatieproblemen werden opgelost door aanpassing van het VFIK-decreet in het programmadecreet 1993.

Overeenkomstig de bepalingen in het Vlaams regeerakkoord werden ondertussen verschillende maatregelen getroffen inzake evaluatie en bijsturing van de procedure en de criteria van het VFIK.

a. Inzake de procedure

In overleg met de collega bevoegd voor Welzijn, de Administratieve Cel Armoedebestrijding en het werkveld werd een nieuwe omzendbrief voorbereid, die de administratieve procedure en de interpretatie van de huidige wetgeving moet verduidelijken.

De indiening van projectenplannen en de administratieve afhandeling ervan werd inmiddels gevoelig versneld in vergelijking met 1992. In overleg met de administratie wordt een afhandelingsperiode van 2 maanden vastgelegd tussen indiening en ondertekening van het MB.

b. Inzake de evaluatie van de werking en de criteria

Evaluatie-onderzoek Koning Boudewijnstichting

Aan de Koning Boudewijnstichting (KBS) werd in het kader van een onderzoeksopdracht gevraagd om de werking en de uitvoering van het VFIK te evalueren. Het evaluatiemodel is gebaseerd op een doenbaarheidsstudie die de KBS liet uitvoeren door LUCAS, o.l.v. prof. Herman Baert, rond de mogelijkheden van evaluatie van lokaal kansarmoedebeleid. Die doenbaarheidsstudie heeft aangetoond dat op dit ogenblik geen meetinstrument voor effectmeting van lokaal kansarmoedebeleid voorhanden is.

Het onderzoeksvoorstel dat in samenwerking en op basis van gedeelde financiering met de KBS werd uitgewerkt, loopt over 24 maanden en omvat twee deelonderzoeken. Het eerste deelonderzoek loopt van oktober 1993 tot september 1994 en voorziet in een inputanalyse die bestaat uit 3 deelonderzoeken : doelstellingenanalyse, participatie van de doelgroep en lokale beleidsnetwerken. Het tweede deelonderzoek loopt in twee fasen van oktober 1993 tot september 1994 en van oktober 1994 tot september 1995 en behelst een output-analyse.

Voorstel van de Algemene Planningsdienst

De Algemene Planningsdienst van de Vlaamse Administratie kreeg de opdracht om op basis van bestaande onderzoeken en rapporten voorstellen te formuleren inzake zinvolle criteria en normen om de gemeenten aan te duiden die in hoge mate af te rekenen hebben met problemen inzake kansarmoede. De planningsdienst zal ook voorstellen formuleren over de maatstaven tot verdeling van de middelen onder de geselecteerde gemeenten.

De doelstellingen die ten grondslag lagen aan het decreet en de huidige optie van concentratie van de middelen moeten daarbij gerespecteerd worden. De continuïteit van het beleid moet eveneens in ogenschouw worden genomen.

Aan de Algemene Planningsdienst werd gevraagd een aantal scenario's hieromtrent uit te werken tegen eind november 1993.

Aangezien wijziging van het decreet en de lijst van gemeenten vanaf 1994 zou vooruitlopen op die evaluaties en om de gemeenten toe te laten tijdig hun beleidsplannen op te ma-

ken, besliste de Vlaamse regering op 15 september jl. de VFIK-lijst 1993 te handhaven voor 1994.

c. Inhoudelijke en kwalitatieve bijsturing van lopende initiatieven.

In het kader van het VFIK lopen nu reeds meer dan 2 jaar in de 15 geselecteerde gemeenten 300 à 400 projecten. Zowel de lokale samenhang, de vernieuwende waarde als de kwalitatieve meerwaarde t.a.v. het bestaande instrumentarium van dit lokaal kansenbeleid is erg uiteenlopend. Om de projecten inhoudelijk en kwalitatief te optimaliseren zal de administratie bij de bezoeken ter plaatse en naar aanleiding van het advies over de jaarlijkse projectenplannen sterker de nadruk leggen op beoordeling en bijsturing van de lopende initiatieven.

3. Logistieke ondersteuning en wetenschappelijke evaluatie van het kansenbeleid.

Om een efficiënt en doelmatig kansenbeleid op lokaal vlak tot stand te brengen is bijkomende ondersteuning van de lokale initiatiefnemers noodzakelijk en moet het gevoerde beleid regelmatig worden geëvalueerd en bijgestuurd. Dit laatste vergt bijkomend wetenschappelijk onderzoek. Voor bijkomende ondersteuning en wetenschappelijk onderzoek werd in de begroting 1994 een niet-gesplitst krediet van 20,4 miljoen ingeschreven. Dit krediet zal aangewend worden om bestaande ondersteuning te honoreren en voor efficiëntie- en doelmatigheidsonderzoek van het lokale kansenbeleid.

Daarnaast zijn extra-impulsen voor vernieuwend en structureel kansenbeleid in lokale besturen nodig. Via een convenantenbeleid wil ik de lokale besturen een aantal instrumenten aanreiken om het lokaal kansenbeleid meer planmatig, gecoördineerd en geïntegreerd te doen verlopen en de participatie van de doelgroepen in het beleid te verhogen.

Met de middelen uit het convenantenbeleid zullen op basis van wijkontwikkelingsplannen experimenten opgezet worden die meer garanties bieden inzake samenhang en die bovendien formules van partnership met duidelijke verantwoordelijkheden lanceren. In het kader van het convenantenbeleid zullen ook organisaties die als spreekbuis optreden voor de meest achtergestelden, ondersteund worden in hun opdracht tot ontwikkeling van participatiemodellen.

Bovendien moeten – in het perspectief van de komende jaren – nu reeds maatregelen genomen worden om een aanzet te geven tot een structureel kansenbeleid op lokaal vlak. De initiatieven die op experimentele wijze via de kansarmoedefondsen een tijdelijke financiering kenden, moeten – bij gunstige evaluatie – de kans krijgen op basis van geëigende reglementering en subsidiëeringskanalen te worden voortgezet.

II. BESPREKING

A. Medisch-sociaal beleid (programma 42.2)

1. Drugpreventie

De heren J. Vandeurzen en L. Goutry vragen zich af wat de minister in haar toelichting bedoelt met het afstappen van het projectmatige in de coördinatie. Eerstgenoemde heeft ook vragen bij het opzetten van de coördinatiestructuur. Enerzijds wijst hij erop dat provinciale coördinatie niet in

alle provincies voor de hand ligt, anderzijds acht hij het niet wenselijk nieuwe structuren te creëren en de oude structuren af te bouwen. Hij vraagt zich verder af hoe het staat met de samenwerking met minister Demeester en met het federale niveau, waarvoor de minister in haar beleidsbrief gepleit heeft. Hierop aansluitend wijst de heer M. Olivier op het drugprobleem in het onderwijs. Is er overleg met de minister van Onderwijs ?

De minister stelt voor alle duidelijkheid dat de ontwikkeling van een coördinatiestructuur geen bedreiging vormt voor het projectmatige beleid, integendeel. Beide vullen elkaar aan. De Vereniging voor Alcohol- en andere Drugproblemen (VAD) en de veldwerkers vragen overigens zelf om coördinatie.

Het is de bedoeling om in samenwerking met de VAD, de provincies, met **degenen** die in de loop der jaren ervaring opgedaan hebben, een coördinatiestructuur op te bouwen waar het beleid mee zeggenschap heeft. De mogelijkheid wordt onderzocht om hiervoor de bestaande structuren te gebruiken. In de rand verwijst de minister naar de positieve resultaten die op dat vlak inzake kankerpreventie geboekt zijn.

Naar aanleiding van het drugdebat in de Vlaamse Raad op 2 februari 1993 heeft de minister de VAD de opdracht gegeven een knelpuntennota te maken op basis van vijf jaar VAD-preventiewerk in Vlaanderen. Gezien de wildgroei aan initiatieven op de verschillende beleidsniveaus werd aan professor De Ruyver (UG) gevraagd de instrumentale en organisatorische voorwaarden te onderzoeken voor een efficiënt gebruik van de geldmiddelen. Beide rapporten liggen aan de basis van de toelichting bij de begroting en zullen verder in het beleid verwerkt worden. Naar aanleiding van die rapporten zijn ook de eerste gesprekken over de op te zetten coördinatiestructuur aan de gang. Eind november, begin december wil de minister met concrete richtlijnen naar buiten komen. Inzake drugpreventie is er al samenwerking met de gewesten. Vooraleer bij de federale overheid voorstellen te doen voor een coherent beleid wil de minister in Vlaanderen zelf wat meer duidelijkheid.

Het is helemaal niet de bedoeling de projecten te laten vallen. De middelen zijn nog bescheiden, maar ze worden voor dit jaar toch enigszins vermeerderd. De minister wenst vooral de nadruk te leggen op vier terreinen : het onderwijs, de vrije tijd, het werkmilieu en het sportmilieu. In het onderwijs is de opleiding van onderwijzers door preventiewerkers belangrijk. Het onderwijs en de vrije tijd vormen voor jongeren de gelegenheid om in contact te komen met drugs in de ruime zin van het woord. Het alcoholgebruik blijft hier het grootste probleem. Net als het **geneesmiddelen**gebruik wordt het minder vlug als een probleem onderkend. De drugtelefoon blijft belangrijk. Behalve naar antidoping zal in het sportmilieu de aandacht uitgaan naar medisch verantwoorde sportbeoefening in fitness-centra.

2. Kankerpreventie

De heer L. Goutry vraagt zich af hoe men de opsporing van kanker het best kan aanpakken. Lineaire jaarlijkse opsporingen blijken zeer duur te zijn en het resultaat staat niet in verhouding tot de inspanning. De kansarmen worden niet bereikt. Deze opmerking is niet als kritiek bedoeld, maar Goutry acht een gedachtenwisseling met deskundigen in de commissie niet overbodig. Mevrouw T. Merckx-Van Goey benadrukt het belang van de huisartsen in de kankerpreventie. Hoe worden de huisartsen gesteund ?

Mevrouw L. Maximus wil weten hoe het staat met de coördinatie en de bevoegdheden van de verschillende beleidsniveaus inzake de registratie van de **gezondheidsgegevens** en van eventuele causale verbanden. Samenwerking tussen gemeenschappen, federale overheid en RIZIV is ook noodzakelijk voor een efficiënt gebruik van de geldmiddelen.

Minister L. Detiège beaamt het belang van de registratie voor de kankerpreventie, ook om de voorkomingsstrategie binnen bepaalde groepen, en de overlevingsgegevens te bepalen. Vlaanderen heeft een achterstand ten opzichte van andere landen in te halen. Volgens het systeem van 1983 gebeurt de registratie nu op basis van gegevens van de mutualiteiten, die beheerd worden door het Belgisch Werk tegen Kanker (BWK). Het is wel de wens van de minister om met de federale overheid tot een coherent registratiesysteem te komen. Er worden gesprekken hieromtrent in het vooruitzicht gesteld.

De minister geeft toe dat er een probleem van **over-screening** is. De rol van huisartsen en gynaecologen blijft belangrijk, maar meer coördinatie is noodzakelijk. Ook met verenigingen die met kankerpreventie bezig zijn, wordt naar samenwerking gestreefd. De meer georganiseerde screening van baarmoederhalskanker zal de morbiditeit doen dalen. Voor de opsporing van borstklierkanker zal een proeffase lopen van 1993 tot 1997. Daarna volgt ook een meer strategische planning van promotiecampagnes zoals voor de baarmoederhalskanker nu. Er moeten echter nog heel wat vragen beantwoord worden over de methode, de leeftijdscategorie enz.

3. Aids-preventie

Mevrouw T. Merckx-Van Goey vraagt of het versterken van de bestaande basisstructuren betekent dat er niet veel gewijzigd wordt in het beleid. Worden er niet te veel eenmalige campagnes gevoerd zonder onderliggende strategie ? Kan er in concreto geen lange-termijnvisie ingebracht worden in het project relatiebekwaamheid in het onderwijs ? **De** detachering is nu — overigens vrij moeizaam — weer voor slechts een jaar goedgekeurd. Heeft de minister daar inspraak in ? Voor het preventiewerk in het algemeen is structurele dieptewerking essentieel.

De heer J. Valkeniers wijst erop dat het gebrek aan coördinatie inzake campagnes met de andere gewesten en de federale overheid zeer duur en inefficiënt is.

De minister ontkent dat het om eenmalige campagnes zou gaan, de preventie moet onverminderd voortgezet worden. De aids-telefoon heeft zijn nut al bewezen. Het succes wijst op het toegenomen bewustzijn van de bevolking. De volgende jaren zal men verder proberen het grote publiek te bereiken en tegelijk acties voeren voor specifieke groepen. Ook hier is coördinatie wenselijk. Over de detachering in het project relatiebekwaamheid beslist Onderwijs. De minister meent overigens dat er in het algemeen te weinig projecten lopen voor jongeren. Wat het gebrek aan coördinatie tussen gewesten en federale overheid betreft, geeft de minister de federale staatsstructuur aan als oorzaak.

4. Medisch schooltoezicht (MST) en medisch verantwoord sporten (M VS)

De heer L. Goutry betreurt dat de sportactiviteiten van Bloso leiden tot de uitsluiting van fysiek zwakkere kinderen, die juist de preventieve werking van sport nodig hebben. Hij meent verder dat het medisch schooltoezicht een kans onbenut laat door zich niet met lichamelijk opvoeding (LO)

en Bloso in te laten en alleen met andere GVO-thema's (gezondheidsvoorlichting en -opvoeding) bezig te zijn.

De minister wijst erop dat Bloso niet onder haar bevoegdheid valt, maar dat zij haar collega van Cultuur kan aanspreken over eventuele samenwerking tussen Bloso en MVS. De minister ontkent dat MST, Bloso en LO volledig naast elkaar zouden werken. Op dit ogenblik voert de Wetenschappelijke Vereniging voor Jeugdgezondheidszorg in samenwerking met het Instituut voor Lichamelijke Opvoeding (ILO) een onderzoek uit op basis van een proefproject binnen MST. Er zijn tripartite besprekingen aan de gang tussen MST, Bloso en Onderwijs over proefprojecten met een MST-equipe. Het is de bedoeling een diagnose van de fitheid van de jongeren op te maken, die moet resulteren in indicaties voor sportleraren om de fysiek zwakkere leerlingen te motiveren om mee te doen.

5. Actoren in het beleid voor gezondheidspromotie

De heer L. Goutry zou het appreciëren dat mensen van het Vlaams Instituut voor Gezondheidspromotie (VIG) op de begrotingsbespreking aanwezig waren om het beleid toe te lichten. Heeft het VIG aan de verwachtingen beantwoord, zoals ze geformuleerd werden in de beleidsbrief ?

De minister verwacht in april 1994 een eerste strategische nota van het VIG. Die kan dan in de commissie besproken worden. De minister vindt dat voor het VIG nog steeds een voortrekkersrol weggelegd is.

Mevrouw T. Merckx-Van Goey vraagt hoe het Instituut voor Hygiëne en Epidemiologie (IHE), sedert de overheveling van een aantal activiteiten naar de gewesten en gemeenschappen, ingeschakeld wordt in het preventiebeleid van de Vlaamse Gemeenschap.

De minister beschouwt 1993 als een overgangsjaar waarin het instituut de wateranalyses (put- en zwemwater) voor volksgezondheid voortzet. Vanaf 1994 wenst de minister het IHE meer specifieke taken op te leggen die beantwoorden aan de accenten in het eigen beleid : gezondheidsenquêtes voor registratie inzake kankeropsporing, aids, gezondheid en kansarmoede. De wateranalyses is IHE aan het afstoten ten gevolge van de regionalisering van het personeel. De Vlaamse Gemeenschap moet dus nieuwe partners zoeken. Er wordt gedacht aan de VMM of privé-labo's.

Mevrouw T. Merckx-Van Goey informeert ten slotte of er gegevens inzake de blauwziekte geregistreerd worden en door wie. Minister Detiège antwoordt dat voor zover zij weet er geen registratie is.

B. Kansarmoedebeleid (programma 41.8)

Verschillende leden hebben vragen over de evaluatie van de criteria om een beroep te kunnen doen op het Vlaams Fonds voor de Integratie van Kansarmen (VFIK). De heer B. Vandendriessche vraagt zich af of de Vlaamse Intersectoriële Commissie Armoedebestrijding (VICA) bij de evaluatie betrokken wordt. De minister antwoordt dat dit voorlopig nog niet het geval is. Verder vraagt Vandendriessche waarom de ordonnanceringskredieten voor het VFIK met 200 miljoen gedaald zijn ten opzichte van vorig jaar.

De heer K. Van Overmeire wil de maatstaven kennen op basis waarvan de criteria geëvalueerd zullen worden. Hij meent overigens dat het kansarmoedebeleid van de minister alleen geld doorsluis naar een bepaalde bevolkingscategorie.

De heer M. Olivier vraagt ten slotte of de criteria voor de VFIK-gemeenten uitgebreid zullen worden.

Volgens minister Detiège is gebleken dat de ordonnanceskredieten voor het VFIK voor 1993 wat te ruim berekend waren. De te trage indiening van de projecten in het begin ligt hier aan de basis. Wat de evaluatie van het VFIK betreft, verwijst de minister naar de twee studies waartoe zij opdracht gegeven heeft : aan de Koning Boudewijnstichting en aan de Algemene Planningsdienst. Als de studie van de Algemene Planningsdienst eind november overhandigd is, zal de minister weten of het decreet over het VFIK gewijzigd moet worden. Op basis van het eventueel gewijzigde decreet kunnen dan de nieuwe normen vastgelegd worden. De lijst van VFIK-gemeenten van 1993 werd dus nog voor 1994 behouden. Voor 1995 zal ze aangepast kunnen worden aan het gewijzigde decreet. In afwachting zullen de gemeenten die buiten het VFIK vallen, verder geholpen worden via het VFIA.

De heer J. Vandeurzen merkt op dat een evaluatie over de criteria toch al een fundamentele visie op kansarmoede impliceert. Hij hoopt dat de evaluatie tot sanctionering van slecht beleid zal leiden, iets wat nu niet gebeurt.

Wat de uitgaven ter ondersteuning van het kansenbeleid aangaat, stelt de heer B. Vandendriessche een vermindering vast ten opzichte van vorig jaar. Wat is hiervan de oorzaak ? De heer H. Van Wambeke vraagt of men mag concluderen dat men niet weet wat gedaan met het geld. Verder heeft de heer B. Vandendriessche vragen over de opdracht en de samenstelling van het sociaal coördinatieteam. Welke draagwijdte heeft de verklaring over de financiering van de jaren 1993 tot 1998 met kredieten van 1993 ?

De minister is van oordeel dat 102,8 miljoen ordonnanceskredieten voldoende zullen zijn. Voor de 150,0 miljoen van vorig jaar is men niet tot een akkoord kunnen komen over de juiste besteding. Het is de bedoeling onder meer het sociaal coördinatieteam van 1993 tot 1998 te betalen met die 150 miljoen. Het team krijgt een specifieke opdracht voor vijf jaar en wordt verbonden aan de Cel Kansarmoedebeleid. De onderhandelingen over het team zijn bijna rond.

De heer B. Vandendriessche vraagt tot slot hoe de 20,4 miljoen voor allerhande uitgaven ter ondersteuning van het kansarmoedebeleid aangewend werden in 1993 en hoe ze in 1994 besteed zullen worden.

Minister L. Detiège merkt op dat de projecten voor 1994 nog niet allemaal ingediend zijn. Voor 1993 gingen de ondersteuningskredieten naar de verlenging van de contracten van provinciale VFIA-migrantenbegeleiders in twee projecten (CBW en POG), de onderzoeksovereenkomst LUKAS rond basisschakels, het onderzoeksvoorstel Vlastrov voor straathoekwerk, het evaluatieonderzoek van de Koning Boudewijnstichting, het onderzoek voor het Europees Congres rond Armoede en het Kansencongres.

III. INDICATIEVE STEMMINGEN

Artikel 13 van het decreet, programma 42.20, wordt met 8 stemmen bij 1 onthouding aangenomen. Artikel 13 van het decreet, programma 41.80, wordt met 8 stemmen tegen 1 aangenomen.

Met dezelfde stemuitslag wordt de eenvormigheid met de administratieve begroting aangenomen.

DEEL 2 : WAT DE MATERIE BETREFT DIE BEHOORT TOT DE BEVOEGDHEID VAN DE VLAAMSE MINISTER VAN FINANCIEN EN BEGROTING, GEZONDHEIDSINSTELLINGEN, WELZIJN EN GEZIN

1. TOELICHTING DOOR MINISTER W. DEMEESTER-DE MEYER

De begroting van welzijn en gezondheid voor het werkingsjaar 1994 vertoont een flinke stijging ten opzichte van het lopende jaar.

EVOLUTIE DER BELEIDSKREDIETEN (in miljoen fr.)			
Programma	1993 (1)	1994	%
A. WELZIJN			
41.1 algemeen welzijnsbeleid	64,7	75,6	16,8
41.2 bijzondere jeugdbijstand	4.053,0	5.189,4	28,04
41.3 bejaardenzorg	4.340,3	4.377,3	0,85
41.4 gezinsaanlegenheden	10.258,2	11.520,8	12,31
41.5 gehandicaptenzorg	22.182,1	24.022,2	8,30
41.6 maatschappelijk opbouwwerk	138,6	144,0	3,90
41.7 maatschappelijk welzijn	3.374,2	3.608,4	6,94
Totaal A	44.411,1	48.937,7	10,19
B. GEZONDHEIDSZORG			
42.1 Volksgezondheid			
Totaal B	4.657,4	4.656,6	- 0,02
Totaal A. + B	49.068,5	53.594,3	9,22

(1) aangepaste begroting 1993, na budgetcontrole

De beleidskredieten (NGK + GVK + VM)¹ voor de welzijnssector stijgen met 10,19 %. Dit is beduidend meer dan de globale stijging van de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap die slechts 4,93 % bedraagt. De stagnatie van de beleidskredieten voor volksgezondheid is niet te wijten aan één of andere besparingsmaatregel, maar is verbonden aan de evolutie van de vereffeningskredieten voor de tot vorig jaar aangegane leningen ter dekking van de investeringen in algemene en psychiatrische ziekenhuizen.

Het aandeel van de welzijnssector in de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap is dankzij de budgettaire impulsen gestegen van 9,2 % naar 9,7 %. Het aandeel van volksgezondheid is daarentegen gedaald van 0,96 % tot 0,92 %. Er zijn meerdere verklarende factoren aan te geven voor de positieve trend in het welzijnsbudget. Zo is er ontegensprekelijk een flinke impuls gegeven vanuit de Tewerkstellingsconferentie.

In 1994 zullen heel wat bijkomende jobs gecreëerd kunnen worden in de social profit sector. Hiervoor zijn de nodige kredieten ingeschreven (1 miljoen fr. per job).

¹ NGK = niet gesplitst krediet
GVK = gesplits vastleggingskrediet
VM = vastleggingsmachtiging

Te vermelden zijn : 600 jobs in de Fonds 81 voorzieningen (progr. 41.5) ; 250 jobs verdeeld over het residentieel welzijnswerk (82), bijzondere jeugdbijstand (92), bijzondere kinderopvang (76) (progr. 41.7, 41.2 en 41.4) ; 150 jobs voor de kinderdagopvang (progr. 41.4)

Uit het werkgarantieplan voor jongeren zullen daarenboven 200 jobs ter beschikking gesteld worden van de diensten voor gezins- en bejaardenhulp. In tegenstelling tot de andere maatregelen getroffen in het kader van de Tewerkstellingsconferentie, is de tewerkstelling in de hiervoor vermelde sectoren recurrent.

Een tweede verklarende factor voor de stijging van het welzijnsbudget zijn de afspraken die in het kader van de onderhandelingen met de opvoeders zijn gemaakt. Voor de wegwerking van de anomalieën in de loonsubsidiëring (314 mio fr.) van de opvoeders in de kinderdag- en nachtverblijven, kinderopvangcentra (dotatie Kind en Gezin) en tehuizen voor moeders (residentieel welzijnswerk) t.o.v. de opvoeders tewerkgesteld in de bijzondere jeugdbijstand, is een budget van 314 miljoen fr. ingeschreven. In 1993 was reeds een eerste aanzet van 24,7 mio fr. gegeven. Daarnaast is in de provisie voor de CAO welzijn (progr. 24.4) in een enveloppe van 150 miljoen fr. voorzien.

De welzijnsvoorzieningen volgen in 1993 nog de CAO voor de ambtenaren. De loonsverhoging van 2 % die op 1 november 1993 wordt toegestaan, wordt op jaarbasis doorgetrokken naar 1994. Vanaf 1994 is er geen parallellisme meer met de algemene weddeschaalherziening voor de ambtenaren. Tijdens de onderhandelingen met de opvoeders is een loonsverhoging van 1 % op 1 november 1994 overeengekomen. Voor de uitvoering hiervan is 39 mio fr. opgenomen in de provisie voor de CAO welzijn (progr. 24.4). De loonsontwikkeling zal in ambulante voorzieningen op gelijke manier benaderd worden.

Hiervoor zijn specifieke begrotingskredieten ingeschreven, onder meer in progr. 41.4 (bejaardenhulp), progr. 41.5 (opbouwwerk) en progr. 41.7 (integratiecentra, ambulant welzijnswerk).

In het kader van de Tewerkstellingsconferentie worden eveneens impulsen gegeven aan de bouwsector. Een belangrijk deel hiervan is toegewezen aan het Vlaams Fonds voor de Sociale Integratie van Personen met een Handicap (475 miljoen fr.). Dankzij de verhoging van de vastleggingsmachting zullen nieuwe initiatieven kunnen starten en zal de woonkwaliteit en de veiligheid in bestaande instellingen voor gehandicapten verbeterd kunnen worden.

Los van de verworvenheden uit de Tewerkstellingsconferentie, heb ik als Vlaams minister, bevoegd voor Gezondheidsinstellingen, Gezin en Welzijn, een aantal eigen beleidsaccenten kunnen leggen. Ik overloop ze even in volgorde van de programma's, opgenomen in de administratieve begroting.

1. De opmerkelijke stijging van de beleidskredieten voor bijzondere jeugdbijstand (+ 28,29 %) is naast de aangekondigde personeelsuitbreiding (92 mio fr.) voor een groot deel te verklaren door het feit dat de uit het verleden opgestapelde reserves eind 1993 opgebruikt zullen zijn (begin 1993 nog ruim 600 mio fr.) en de uitgaven derhalve volledig via de dotatie moeten worden gedekt. Verder zal uitvoering gegeven worden aan de bepalingen in het akkoord met de opvoeders. Naast de aanpassing van de reglementering overeenkomstig de specifieke weddeschalen en loonontwikkeling, zullen de afspraken omtrent fofaitarisering van de

werkingstoelagen, de clichering van de verhouding A1/A2 opvoeders op de situatie van oktober 1993 en de anciënniteitsregeling van de nieuwe instromers geconcretiseerd worden.

2. Het programma bejaardenzorg omvat hoofdzakelijk vereffeningskredieten voor investeringen in bejaardenvoorzieningen. De stagnatie in het programma bejaardenzorg is op dezelfde manier te verklaren als de stagnatie in het programma gezondheidszorg. Gunstige leningsvoorwaarden begin 1993 maken het afbetalingsschema in 1994 iets lichter. In de beleidsbrief over ouderenzorg zal ik de nadruk leggen op het creëren van voldoende ondersteunende voorzieningen die het verblijf in een thuissituatie zo lang mogelijk moeten maken. In dit kader starten in 1993 de eerste experimenten inzake pleegzorg voor ouderen. Zij vormen een aanvulling op het reeds gevarieerde aanbod aan ondersteunende voorzieningen zoals gezins- en bejaardenhulp, dienstencentra, dagverzorgingscentra, personenalarmsystemen. Ik zal er tevens over waken dat de rusthuizen zich duidelijk profileren als een residentiële opvang voor zwaar zorgbehoevende bejaarden. Dit zal een voorwaarde zijn tot subsidiëring van de bouwwerken. In die hypothese volstaat het huidige aanbod aan rusthuisbedden. De programmatienorm van 5 bedden per 100 bejaarden is trouwens op het niveau van het Vlaamse gewest reeds overschreden (107 %). Er zullen derhalve ook slechts op zeer selectieve wijze nog voorafgaande vergunningen verleend worden. De reeds aangegane engagementen (ontwerpen) zullen uitgevoerd worden. Ook het programma van de alternatieve financiering (nog 2 x 1.000 bedden) zal verder afgewerkt worden. Ik zal een soepeler houding aannemen t.o.v. de serviceflats. De programmatienorm voor deze 'opvangvorm is nog niet bereikt. Dit betekent niet dat ik meer middelen wil investeren in serviceflats. Voorlopig zal het programma voor alternatieve financiering niet verlengd worden, aangezien ik de voorrang wil geven aan de opvang van zwaar zorgbehoevenden en aan dringende brandbeveiligings- onderhouds- en verbeteringswerken in rusthuizen.

De commerciële sector is voldoende geïnteresseerd in serviceflats om een ruim aanbod op de markt te kunnen brengen. Alle bejaardenvoorzieningen blijven echter onderworpen aan een erkenningsplicht en aldus aan een kwaliteitscontrole vanwege de overheid. Ondertussen heb ik het Centrum voor Gezins- en Bevolkingsstudies de opdracht gegeven een onderzoek te verrichten naar het profiel van de bewoners in de serviceflats, zowel naar zorgbehoefte als naar socio-economische kenmerken.

3. Hierbij aansluitend heb ik in het programma gezinsaanlegenheden een duidelijke verbetering willen brengen in de subsidiëring van de diensten voor gezins- en bejaardenhulp die tot op heden slechts 70 % van de werkelijke kostprijs dekte. Hoe dit concreet zal gebeuren, wordt nu nog onderzocht. In ieder geval komt er een verhoging van het urencontingent, in eerste instantie voor nieuwe diensten. Hiertoe worden o.m. 200 jobs uit het werkgarantieplan aangewend.

4. Om de evolutie van de begrotingscijfers in de gehandicapte sector in toom te houden zal het VFISPH in 1994 al haar reserves (909 mio fr.) moeten inzetten. Dit is uiteraard een eenmalige oplossing. Tegen 1995 zullen er daarom meer structurele maatregelen genomen moeten worden die de kostprijsevolutie onder controle kunnen houden. De huidige dotatie van 22.651,9 miljoen fr. met een groeipercentage van 9,9 % t.o.v. 1993 laat, mits de inzet van de reserves, toe dat de voorschotten opgetrokken worden tot

95 % van de kostprijs en dat de eindafrekeningen voor 1993 volledig vereffend kunnen worden. Ik heb een kortlopende studieopdracht gegeven aan een extern bureau om het Vlaams Fonds bij te staan in de berekening van een zo waarheidsgetrouw mogelijke kostprijs opdat de subsidiëring zo correct mogelijk voorberekend zou kunnen worden en onaanname onderschattingen achteraf niet meer rechtgezet moeten worden.

Daarnaast wens ik ook impulsen (50 miljoen fr.) te geven aan de gehandicaptenzorg in landen in ontwikkeling. Dit zal geschieden op initiatief van Vlaamse instellingen en onder de formule van co-partnership tussen privé en overheid.

5. Op de hearing omtrent de beleidsbrief over het algemeen welzijnswerk heb ik een consensus kunnen waarnemen over heel wat punten. Zo was er een consensus over de noodzaak tot herstructurering van de sector, de duidelijkere profilering van de voorzieningen t.o.v. de bevolking, de polyvalentie zowel in termen van een organisatorisch samenhangend geheel als van samenwerking tussen verschillende erkenningscategorieën met het doel een aantal basisopdrachten te vervullen, het belang van preventie enz.

Wanneer we die basisprincipes willen concretiseren botsen we nog op een aantal uit te klaren punten, onder meer de relatie tussen ambulante en residentiële voorziening en de positie t.o.v. het OCMW die ook een algemeen maatschappelijke opdracht heeft. Ik wil niet overhaast tewerkgaan en heb daarom beslist de uitvoeringsbesluiten op het decreet algemeen welzijnswerk pas tegen april 1994 voor te leggen aan de Vlaamse regering. De bepalingen zouden van kracht worden tegen 1 januari 1995.

Ook het minderhedenbeleid (migranten, politieke vluchtelingen, woonwagenbewoners) blijf ik positief discrimineren (+ 10,8 milj. fr.) door zowel de overkoepelende structuur beter te bestaffen als de lokale structuren verder uit te bouwen. Na de beleidsbrief over het migrantenbeleid zal ik ook mijn beleidsopties voor de asielzoekers en woonwagenbewoners kenbaar maken. Het is mijn bedoeling het beleid t.a.v. die minderheden beter op elkaar af te stemmen en de overkoepelende organen ook onderling nauwer te doen samenwerken. Zij zullen een duidelijker beleidsondersteunend en voorbereidend karakter moeten krijgen. De medewerking vanuit de verschillende departementen zal verstevigd worden om een inclusief minderhedenbeleid beter te kunnen invullen.

Dankzij de federale maatregel ter bevordering van de solidaire samenleving zullen de vorderingen van de OCMW's met een groot aantal bestaansminimumtrekkers op het Bijzonder Fonds voor Maatschappelijk Welzijn verminderen, aangezien de federale overheid de lasten hiervan voor 100 % zal dragen. Een inhouding van 100 miljoen fr. op de dotatie aan het Bijzonder Fonds die eerst met de decretaal opgelegde groeivoet van 4 % werd aangepast, zal dus niet leiden tot een lagere tegemoetkoming in de niet gedekte uitgaven van de andere OCMW's. De OCMW's zullen in de toekomst een belangrijker plaats krijgen in mijn beleid. Het is mijn bedoeling tegen de lente 1994 mijn beleidsintenties kenbaar te maken omtrent het te voeren OCMW-beleid binnen de Vlaamse Gemeenschap.

Eerst zal ik laten onderzoeken binnen welke marges de gemeenschappen na de goedkeuring van de St.-Michielsakkoorden een eigen koers kunnen varen. Vervolgens zal ik de krachtlijnen vastleggen voor domeinen waarin we wel bevoegdheden hebben, zoals de voogdij, de organisatie en

financiële verantwoordelijkheid (boekhoudkundig plan, beheer van eigen instellingen), de samenwerking met de privé-sector (onder meer bij fusie van ziekenhuizen).

6. Recent kondigde ik tijdens een studiedag een bijzondere ondersteuning aan voor de palliatieve zorgen. In 1993 wordt reeds een aanmoedigingspremie van 100.000 fr. gegeven aan de samenwerkingsinitiatieven in de thuiszorg die palliatieve thuiszorg promoten en dit via coördinatie van de bestaande dienstverlening en het inzetten van een zorgbemiddelaar mogelijk maken. In 1994 stel ik een budget van 35 miljoen fr. ter beschikking om de vorming van hulpverleners in de extra- en intramurale sector te ondersteunen. Dit budget is ingeschreven in het programma volksgezondheid.

7. Het investeringsprogramma voor ziekenhuizen stijgt, net als die voor de rustoorden, globaal met 2,7 %. Om het geheel van de middelen en uitgaven van de Vlaamse Gemeenschap in evenwicht te houden, heb ik, naast de talrijke positieve incentives op enkele domeinen, de groei moeten beperken. Zo zijn de machtigingen van het Vlaams Fonds voor de Bouw van Ziekenhuizen, na toepassing van de groei-coëfficiënt van 2,7 %, afgetopt met 100 miljoen fr. Dankzij het nieuwe VIPA-decreet zullen de investeringen immers nog beter getoetst kunnen worden aan de globale masterplans en goed getimed uitgevoerd kunnen worden zodat onnodige meeruitgaven vermeden kunnen worden.

Na het overlopen van de revue van de welzijns- en gezondheidssector blijkt opnieuw hoe veelomvattend dit aanbod is en hoe moeilijk de ontwikkelingen vanuit het beleid te voorzien zijn. Daarom heb ik de opdracht gegeven aan prof. Deleecq om tegen eind 1994 een sociaal welzijnsplan voor te leggen. Dat plan zal allesomvattend zijn en zal op langere termijn projecties maken en de link naar de sociale zekerheid leggen. Bij de verschillende groeiscenario's zullen naast de kwantitatieve benadering ook kwalitatieve aspecten worden betrokken. Er zullen vooruitberekeningen gemaakt worden op grond van de bestaande toestand, maar ook op basis van mogelijke veranderende behoeften. Het einddoel is een werkwijze te ontwikkelen om op systematische wijze behoeften en middelen te kunnen afwegen en aan te geven waar en hoe de gegevens hiervoor best verzameld kunnen worden.

Tot slot wens ik er op te wijzen dat de professionele uitbouw in de welzijns- en gezondheidssector een blijvende opdracht blijft. Men moet echter ook de grenzen hiervan durven in ogenschouw nemen. De mantelzorg en het vrijwilligerswerk moeten opnieuw een volwaardige plaats krijgen in een solidaire samenleving. De uitvoering van het decreet inzake het vrijwilligerswerk zal hiertoe een bijdrage kunnen leveren.

II. BESPREKING

A. Algemeen

Mevrouw L. Maximus uit haar tevredenheid over de studieopdracht aan prof. Deleecq. Ze wijst op de nood aan een globale visie op het welzijnswerk. Een evaluatie van de efficiëntie en de coördinatie is meer dan wenselijk. Zonder evaluatie is er te weinig ruimte voor nieuwe initiatieven. Dan worden alleen de vastliggende engagementen noodgedwongen ingevuld. Mevrouw M. Vogels vreest dat prof. Deleecq alleen de kwantitatieve kant van de welzijnszorg zal benaderen.

Minister Demeester-De Meyer is ervan overtuigd dat een globale oplossing voor heel het welzijnswerk een uitdaging blijft, maar dat men het meest geschikte model nooit zal kunnen uitstippelen. Ze hoopt dat uit de studie van prof. Deleecq omtrent een sociale welzijnsplanning een bruikbare werkmethode zal resulteren die vraag en aanbod op systematische wijze tegen elkaar zal helpen afwegen binnen een bepaalde budgettaire enveloppe. Zonder het welzijnscongres te willen overdoen, zullen hierin uiteraard niet alleen kwantitatieve evenwichten worden nagestreefd, maar zullen ook kwalitatieve doeleinden worden gerespecteerd. Ook de proeftuinen inzake doelmatigheidscontrole zullen de minister een werkmethode moeten aanreiken die op termijn moeten leiden tot een resultaatsbegroting. Men zal, uitgaande van concrete beleidsvoornemens en met de inzet van bepaalde overheidsmiddelen, moeten aantonen dat de juiste activiteiten ontwikkeld zijn om de vooropgestelde resultaten te bereiken. Ook de effecten, de mate waarin men de doelgroep bereikt heeft of probleemaanmeldingen heeft kunnen oplossen, zullen gemeten worden. Dit moet leiden tot het opnieuw bevragen van de beleidsvoornemens en het inzetten van overheidsmiddelen en de omvang ervan. Als men dit niet zou doen, zou de begroting permanent groeien en zouden nieuwe initiatieven geen kans krijgen.

Dit komt erop neer dat meer dan in het verleden de overheid zal moeten verduidelijken wat ze met welke middelen concreet wil bereiken. De beleidsbrieven die voor de onderscheiden sector gemaakt worden moeten de Vlaamse Raad toelaten deze beleidsintenties mee te bepalen en die ook op budgettair vlak te vertalen.

Mevrouw Maximus, mevrouw Vogels en de heren J. Vandeurzen en M. Olivier hebben vragen over de uitvoering van het akkoord met de opvoeders in de residentiële welzijnssector. Mevrouw Maximus vraagt zich af of er geen moeilijkheden zijn inzake de verhouding 50/50 voor A1/A2-opvoeders. De gepaste mensen moeten de gepaste hulp bieden. De heer Vandeurzen wenst de criteria te kennen die bij de toekenning van extra personeel aan de verschillende sectoren gehanteerd zouden worden. De heer Olivier is geïnteresseerd in het verloop van de gesprekken over de uitvoering. Is men aan finalisering toe ?

Mevrouw Vogels is geschrokken over de eerste reactie van de minister op het sociaal pact, waarbij men er van uitging dat bepaalde CAO's in vraag gesteld zouden worden. De minister zou gezegd hebben dat als daardoor meer budgettaire ruimte zou ontstaan, die aangewend zou worden om in de begroting de Demeester-norm te halen. Mevrouw Vogels had een ander signaal aan de nationale overheid verwacht, nl. dat het CAO voor de opvoeders niet voor herziening vatbaar was.

Wat de recent gemaakte afspraken betreft omtrent de loonontwikkeling in de residentiële welzijnssector meent de minister dat ze correct moeten worden uitgevoerd. Wat onderhandeld is, mag niet opnieuw in discussie gesteld worden, omdat dit de geloofwaardigheid van de overheid zou schaden. Momenteel onderhandelt de minister binnen de kruitlijnen van het protocol verder over de concrete uitvoering van de aangepaste loonsubsidiëring, de verdeling van de bijkomende tewerkstelling en de verhouding van de A1/A2 opvoeders. Momenteel is er een voorstel van harmonisatiebesluit klaar. Als het advies van het Vlaams Fonds ingediend is, zal het – hopelijk eind november – aan de Vlaamse regering voorgelegd worden. Het is wel de bedoeling dat het besluit vanaf 1 november in voege treedt voor wat de lonen en alle

elementen gekoppeld aan de nieuwe weddeschalen betreft. Sommigen hebben vragen over de aan te werven personeelsleden, nl. over de verhouding 50/50 in AI/A2-opvoeders. Als de overheid subsidieert is het logisch dat de inrichtende macht ook verantwoordelijkheid opneemt. In vergelijking met het buitenland zijn onze reglementeringen zeer liberaal ten aanzien van de inrichtende machten. De nieuwe regeling beoogt ook een beheersing van de kostprijs. Ze zal overigens de aanleiding zijn voor een debat over functieomschrijving en vereisten inzake diploma. De minister zal omtrent die hele problematiek een discussienota op basis van een aantal studies aan de commissie voorleggen.

Loonbeheersing moet volgens Vlaamse regering kunnen, maar men wacht de resultaten van federale besprekingen af om dit aan Vlaamse zijde in te vullen.

Mevrouw Vogels wijst op de zowel kwalitatieve als kwantitatieve grenzen van het professioneel welzijnswerk. Een toenemend aantal mensen lijden onder de verschraling, de vereenzaming van onze maatschappij. Ze zijn niet onder te brengen in de klassieke welzijnssectoren. Dit leidt tot welzijnsvragen die niet professioneel beantwoord kunnen blijven. Het debat over de relatie vrijwilligers-professionelen moet dringend aangevat worden. Wanneer komt het aangekondigde decreet op het vrijwilligerswerk ter sprake ? De heren J. Vandeurzen en L. Goutry sluiten zich bij deze vraag aan. De minister antwoordt hierop dat zij nog het advies van de Raad van State afwacht. Ze hoopt het ontwerp van decreet over een maand in de Vlaamse Raad te kunnen indienen.

Tot slot wensen mevrouw Vogels en de heer Vandendriesche hun tevredenheid te uiten over de globale stijging van het budget voor welzijn in het algemeen.

B. Bijzondere jeugdbijstand (programma 41.2)

Mevrouw Vogels betreurt de sterke stijging van de opnames in de gesloten instellingen. Blijkbaar stelt men de vraag niet meer of opsluiting in een gesloten instelling wel de sociale reïntegratie loont. Is de Vlaamse overheid het eens met het repressief beleid van de jeugdrechtbanken ? En daarbij aansluitend : hoe is de relatie nu tussen jeugdrechtbanken en de jeugdbeschermingscomités ? Kunnen de bemiddelingscomités hun functie waarmaken ? Mevrouw Vogels wenst te weten of er een studie voorafgegaan is aan de optrekking van de kredieten voor de gesloten instellingen. Ten slotte vraagt het lid zich ook af of de meerderjarigheid op 18 niet voor een toename zorgt van de opnames in residentieel verband.

De minister erkent dat er problemen zijn door de gedeelde bevoegdheid tussen de federale overheid en de gemeenschappen. Natuurlijk is het zo dat de gesloten instellingen de probleemgevallen opvangen waarmee men nergens anders terecht kan. Maar zolang Justitie bevoegd is inzake de uitspraak van de strafmaat en de vrederechter beslist over plaatsingen in de voorzieningen zullen er fricties blijven bestaan tussen vraag en aanbod.

Men zal meer protocols moeten kunnen sluiten met Justitie. Er zal nu een eerste bekrachtigd worden in de Vlaamse regering betreffende het forensisch welzijnswerk waardoor welzijnswerk mogelijk wordt binnen de gevangenissen. Het meer bekendheid geven aan de ambulante hulpverlening en het mee helpen zoeken naar effectieve alternatieve straf-

maatregelen via allerlei experimenten zal moeten leiden tot een betere en onderlinge afstemming tussen het beleid van Justitie en bijzondere jeugdbijstand. De rol van de twee gemeenschapsinstellingen zal hierbij verduidelijkt moeten worden.

De nieuwe kredieten die in de begroting 1994 voor die instellingen zijn ingeschreven, zijn bedoeld om de gebouwen gedeeltelijk te moderniseren en aan te passen aan de huidige normen van jongerenbegeleiding. Aangezien de reeds lang gevraagde onderhoudswerken aan de gebouwen, die eigendom geworden zijn van de Vlaamse Gemeenschap, nog steeds niet gerealiseerd werden door de bevoegde diensten van de Vlaamse Gemeenschap, heeft de minister nu zelf binnen het Fonds voor de Bouw van Ziekenhuizen, het toekomstige VIPA, in een krediet voorzien.

Mevrouw Vogels en de heer Goutry wijzen er verder op dat de preventieopdrachten van de comités voor bijzondere jeugdbijstand structureel nog beter uitgebouwd moeten worden. Volgens mevrouw Vogels zouden er plannen bestaan om de ondersteuningsteams voor migranten te integreren in een ruimer takenpakket. Wordt dat nog in de commissie besproken ?

Minister Demeester-De Meyer erkent dat de preventieopdrachten beter gestructureerd moeten worden. Het is echter een globaal probleem. Daarom werd er binnen het departement WVC een projectgroep preventie opgericht die als opdracht heeft preventiedoelen goed te omschrijven en na te gaan wie en waar die het best ingevuld worden. Het komt er immers niet alleen op aan te coördineren. Er moeten ook effectieve acties gevoerd worden. Dat is van zeer groot belang t.o.v. de jongeren. De minister probeert ook t.a.v. specifieke risicogroepen initiatieven te ontwikkelen om de hulpverlening (op basis van vrijwilligheid) betere toegang te helpen vinden bij de beoogde probleemgroep. Er loopt momenteel een project met een ondersteuningsteam voor migranten. De evaluatie van dit experiment, samen met de projecten van interculturele bemiddelaars in de gezondheidszorg, zal moeten aantonen hoe dit doelgroepbeleid in de toekomst réglementair kan worden bestendigd.

De heren M. Maertens en M. Olivier vragen naar de stand van zaken inzake het erkennings- en subsidiëringsbesluit voor de bijzondere jeugdzorg. De heer Maertens en de heer Goutry vrezen dat als West-Vlaanderen zijn opvangmogelijkheden zal moeten afbouwen, er lacunes in de opvang zullen ontstaan. Het valt te betwijfelen dat er een compenserende toename in de andere provincies zal komen. Laatstgenoemde meent voorts dat een aantal beperkingen in het nieuwe besluit hun doel zullen missen. Is b.v. de forfaitarisering van 60 fr. per dag per kind wel een serieuze aanzet tot responsabilisering ? Volgens het lid is de personeelsformatie (volgens het principe 0,7 personeelslid per cliënt) te krap om mensen vrij te stellen voor vorming. Kan de personeelsformatie uitgebreid worden ?

De minister wacht het advies af van de Raad van State voor het erkenningsbesluit bijzondere jeugdzorg. I.v.m. het forfait wijst de minister erop dat dit steeds een gemiddelde is. De inspectie is in veel instellingen rondgegaan en heeft het forfait iets hoger berekend dan het gezamenlijke gemiddelde bedrag van alle instellingen. Wat de nieuwe erkenningen van opvangmogelijkheden betreft, beklemtoont de minister dat rekening gehouden zal worden met de al bestaande werkingen. Het is niet de bedoeling bepaalde gebieden geforceerd minder of meer erkenningen toe te kennen.

C. Bejaardenzorg (programma 41.3)

De zgn. impulsprogramma's voor rusthuizen en serviceflats blijken een succes te zijn. De heer B. Vandendriessche verwijst naar het antwoord van de minister op een schriftelijke vraag van de heer P. Breyne over de spreiding van de tegemoetkomingen voor serviceflats (vraag nr. 38, -Vragen en Antwoorden, Vlaamse Raad, 1992-1993, nr. 12, blz. 677). Van de 5000 geplande serviceflats waren er toen al 4.282 toegezegd. Hij meent dat b.v. de provincie West-Vlaanderen tot nog toe bevoordeeld werd. Volgens welke criteria zullen de overige 718 flats goedgekeurd worden ? Kan de minister al een evaluatie maken van de spreiding en de criteria betreffende het impulsprogramma voor rusthuizen, dat al drie jaar loopt ? De heer L. Hancké heeft tot slot de indruk dat de minister in tegenstelling tot haar voorganger Lenssens de erkenning van commerciële rusthuizen bevoordeelt.

De heer Vandendriessche meent dat het ogenblik aangebroken is om de intramurale opvang te plannen en te herdenken. Nu al blijkt dat het profiel van de bejaarde in de toekomst verschillend zal zijn. Het succes van de seniorieën is hiervan een illustratie. Een studie over de Nederlandse situatie meldt dat de rusthuizen oude stijl binnen 10 à 15 jaar afgeschreven zullen zijn. Laat de minister studies over de situatie in Vlaanderen maken ? Het lid vraagt zich af of iemand een zicht heeft op de wachtlijst voor de rusthuizen. In haar antwoord op de schriftelijke vraag van de heer E. Van Vaerenbergh (vraag nr. 64 – Vragen en Antwoorden, Vlaamse Raad, 1992-1993, nr. 18, blz. 938) spreekt de minister van 2.000 tot 50.000 kandidaten op de wachtlijst.

Hetzelfde lid heeft ook vragen over de betaalbaarheid van de intramurale opvang. De kosten voor bejaardentehuizen kunnen zwaar wegen op het budget van de OCMW's en veel bejaarden lijden eronder als ze een beroep moeten doen op het OCMW om hun verblijf in een tehuis te kunnen betalen. Hoewel de minister niet rechtstreeks voor de uitbating bevoegd is, kan zij hierin toch optreden. Ze zou de rusthuizen kunnen aanzetten tot een rationeel financieel beheer op basis van de boekhoudkundige gegevens die de rusthuizen sedert 1993 aan de administratie Welzijn en Gezin moeten doorgeven. Het wegwerken van een aantal verschillen tussen de openbare en de privé-rusthuizen zou ook kostenbesparend werken. Denken we b.v. aan de benadeling van de openbare rusthuizen inzake het personeelsstatuut of aan de bevoordeling van OCMW-rusthuizen die de boekhoudkundige prijs niet moet vragen, zelfs als de cliënt dat wel kan betalen. Moeten de vaststelling van de dagprijs en het dossier afhankelijkheidspremie niet naar de gemeenschappen overgeheveld worden ? Inzake de onderhoudsreglementering, meent de minister dat de familie meer verantwoordelijkheid toegeschoven moet worden of de Gemeenschap ? Welke plannen heeft de minister voor het gewaarborgd zakgeld ?

De heer Vandendriessche vindt dat de thuiswonende senior budgettair te weinig aandacht krijgt. De dienstencentra en dagverzorgingscentra krijgen minieme subsidies. Nochtans verblijft slechts 6 % van de bejaarden in een tehuis.

Ten slotte heeft de heer Vandendriessche enkele vragen bij de initiatieven van socioculturele en experimentele aard ten behoeve van bejaarden. Wat bedoelt de minister met kredieten voor de bijsturing van de dienstencentra ? Met integrale kwaliteitszorg in de rusthuizen ? Voor de opvang van bejaarden in een gezinssituatie werden in Antwerpen een aantal contracten afgesloten. Welke krachtlijnen bevat een dergelijk contract en wie oefent de controle erop uit ?

Het is de bedoeling van de minister een zo gevarieerd mogelijk aanbod uit te bouwen gaande van gezins- en bejaardenhulp, dienstencentra, dagopvangcentra, serviceflats tot rustoorden en rust- en verzorgingstehuizen. Onlangs nog heeft de minister aan die reeks de pleegzorg voor ouderen toegevoegd, waarvan een beperkt aantal experimenten gestart zijn. De verantwoordelijkheid inzake het vinden van een aangepast gezin voor een nog vrij valide bejaarde die tijdelijk niet alleen kan blijven wonen, ligt bij de instellingen of diensten die deelnemen aan het experiment. Dit zijn ofwel OCMW's, rusthuizen, ingebouwde CMW, dienstencentra, diensten gezins- en bejaardenhulp. In een overeenkomst met de Vlaamse Gemeenschap wordt omschreven wat minimaal geregeld moet worden. De Gemeenschap betaalt de verzekering inzake burgerlijke aansprakelijkheid voor de bejaarde en een beperkte onkostenvergoeding voor de verantwoordelijke dienst.

Na evaluatie van de experimenten zal de minister beslissen of die nieuwe opvangvorm een reglementaire basis zal krijgen, liefst dan in het kader van het nieuwe decreet over de pleegzorg.

Ook t.o.v. de residentiële voorzieningen wil de minister voortaan gericht tewerkgaan zowel wat doelgroep als het aanbod betreft. De minister meent dat de overheid vooral een opdracht heeft t.a.v. de zwaar zorgbehoevende bejaarden. Zij horen thuis in rustoorden en RVT's. Van de RVT's heeft de minister spijtig genoeg de programmatie niet in de hand, omdat het ontstaan nog steeds gekoppeld is aan de sluiting van ziekenhuisbedden. Bij de komende V-herstructurering zal de minister erover waken dat minstens een aantal V-bedden overgaan naar rusthuis RVT, bij voorrang naar gebieden met een beperkt aanbod en een relatief hoog aandeel zwaar zorgbehoevende bejaarden in de rusthuizen. De Vlaamse Gemeenschap beschikt hiervoor enkel over het instrument van de erkenning en subsidiëring van bouwwerken of i.g.v. een ontradingspolitiek via het onthouden of uitstellen van die beslissingen.

De programmatie van serviceflats en rustoorden behoort wel degelijk tot de bevoegdheid van de gemeenschappen. Uit studies van het Centrum voor Bevolkings- en gezinsstudieën (CBGS) en cijfers van het RIZIV blijkt dat er tot ruim het jaar 2010 voldoende rusthuisbedden aanwezig zullen zijn indien de bestaande bedden hoofdzakelijk voor zwaar zorgbehoevende gereserveerd worden en indien de reeds toegekende prinsipsakkoorden gerealiseerd worden. Er zijn momenteel 49.932 rusthuisbedden, nog 12.997 bedden zijn gepland.

De programmatienorm van de serviceflats (2 per 100 bejaarden) is nog niet bereikt. Heel wat nieuwe initiatieven zitten in de bouwfase. Binnen enkele jaren zullen naast de 2.381 bestaande 16.782 nieuwe flats beschikbaar komen. Niet alle flats zijn gesubsidieerd voor de bouwwerken.

Uit de studie ter voorbereiding van het Ouderencongres van 3 en 4 december blijkt dat serviceflats toch niet zo geëerd zijn. Als alle 5.000 flats uit het impulsprogramma gebouwd zullen zijn, zal er misschien een overschot zijn. De bestaande formule blijkt te duur te zijn, ondanks de subsidiëring. Evaluatie zal dus belangrijk zijn.

Aangezien het doelpubliek eerder uit nog valide bejaarden bestaat, zal de minister aan die opvangvorm geen prioriteit geven qua subsidiëring. Ze heeft dan ook beslist het impulsprogramma voor serviceflats niet te verruimen. Alle 5.000 flats zijn toegewezen.

Bij de verdeling werden de volgende criteria in acht genomen : 1. datum van aanvraag ; 2. verhouding van principiële toezegging t.o.v. de reeds goedgekeurde projecten ; 3. verhouding t.o.v. programmatiecijfer inzake spreiding (2 % 100 bejaarden) ; 4. verhouding tussen privé- en publieke initiatieven bij de reeds goedgekeurde projecten. 1.750 principiële toezeggingen van voor eind '91 zullen niet uitgevoerd kunnen worden via dit systeem. Een principiële toezegging hield geen enkele garantie inzake subsidiëring in. De initiatiefnemers kunnen wel in het kader van het nieuwe VIPA-decreet een aanvraag indienen. Zij zullen op basis van hun masterplan voor de komende 10 jaar en hun motivatie inzake behoefte en leefbaarheid opnieuw beoordeeld worden. In dat kader zijn ook de conclusies van het Ouderencongres belangrijk.

Het impulsprogramma voor rustoorden loopt nog 2 jaar. Via interne herschikking van kredieten in het klassieke systeem hoopt de minister dit jaar boven de 1.000 geprogrammeerde bedden nog eens voor 200 extra bedden het startsein te kunnen geven. In antwoord op de vraag van de heer Hancké benadrukt de minister dat iedereen, ook de commerciële rusthuizen, aan zeer strenge voorwaarden onderworpen wordt voor de verwerving van subsidies. De minister ziet niet in waarom zij zou beletten dat de commerciële sector serviceflats bouwen.

De minister hoopt eerstdaags het decreet houdende subsidiëring van de infrastructuur in de persoonsgebonden aangelegenheden aan de commissieleden ter bespreking te kunnen voorleggen.

De Vlaamse Gemeenschap geeft een enorme incentive bij de start. De rusthuizen moeten nadien verantwoordelijk zijn en blijven voor een gezond financieel beheer en een goed management. Het financiële beheer kan opgevolgd worden via de boekhoudkundige gegevens die aan de administratie meegegeeld moeten worden. Een onderzoek zal starten naar de factoren die de hoogte van de bijdrage van de bejaarde bepalen. Eens hierin meer inzicht verworven is, zou het goed zijn hierop te kunnen inspelen en ook de verantwoordelijkheid te krijgen inzake de vaststelling van de dagprijs. Rond management is er nog niet zoveel gewerkt. Vorig jaar heeft de minister een beperkt krediet gegeven aan een werkgeversorganisatie om daaromtrent een project op te zetten. Het is de bedoeling om binnen de administratie een deskundige aan te duiden die managementtechnieken mee moet helpen implementeren in die voorzieningen.

Via de projecten in de bejaardenzorg wil de minister het personenalarm verder promoten, de animatie van bejaarden in rusthuizen kwalitatief beter invullen, de vraag/aanbod afstemming en een embryonale vorm van klachtenbehandeling via Home Info steunen. Via dit budget worden ook de experimenten inzake pleegzorg gesubsidieerd en de dienstencentra.

D. Gezinsaanlegenheden (programma 41.4)

Mevrouw L. Maximus is verheugd over de toename van de subsidiëring. Jammer genoeg leidt de lineaire uitbreiding van uurcontingenten en subsidies tot de versterking van de bestaande toestand. Na de verhoging is ook een betere spreiding van subsidies en contingenten over de verschillende diensten noodzakelijk.

Hetzelfde lid is niet te spreken over het weinig soepele beleid van Kind en Gezin dat geen gevolg geeft aan de

nieuwe opties in het welzijnsbeleid, i.c. de begeleiding van kindermishandeling. De vrouwenartsencentra (VAC) zijn overbelast en hebben dringend extra middelen nodig. Mevrouw M. Vogels en mevrouw T. Merckx-Van Goey beamen dit. Volgens mevrouw Vogels heeft de voorzitter van Kind en Gezin, mevrouw P. D'Hondt, op 22 juni jl. 20 miljoen extra beloofd. De minister zelf verklaarde kort daarna dat dit probleem bij de begrotingsbesprekingen aan bod zou komen. Nu blijkt die 20 miljoen noch in de begroting van Kind en Gezin, noch in de welzijnsbegroting opgenomen te zijn.

De VAC zijn ontstaan in Kind en Gezin, maar qua taak sluiten ze veel meer aan bij het algemeen welzijnswerk. De minister is van oordeel dat de VAC op termijn beter ingeschakeld worden in het kader van de polyvalente centra. Kunnen polyvalente centra, CMW's, CLG's en ook MST-PMS geen taak vervullen wat de registratie van aanmeldingen betreft? De VAC zouden dan gespecialiseerde tweedelijns-hulp kunnen bieden. De minister meent dat het mogelijk moet zijn om 20 miljoen in het budget van Kind en Gezin voor de vrouwenartsencentra voor te behouden. Tegelijkertijd zal de minister de discussie met de vrouwenartsencentra op gang brengen en onderzoeken hoe de link gelegd kan worden met andere delen van het beleid. Bij de begrotingscontrole 1994 wil de minister met een globaal voorstel komen. Uit de doorlichting en evaluatie van de VAC moet blijken of een verhoging voor deze centra nodig is en zo ja, met hoeveel. De druk op de vrouwenartsencentra zou verminderd kunnen worden door samenwerking met andere diensten.

De heer J. Valkeniers stemt in met het uitgangspunt van de minister, nl. dat de VAC beter eerst geëvalueerd worden voor er extra middelen in het budget algemeen welzijn uitgetrokken worden. Hij meent overigens dat een groot deel van het werk van de VAC door andere centra gedaan kan worden. Mevrouw Maximus kan de minister volgen waar ze zegt dat men moet bepalen welke taak iedere dienst best kan vervullen.

Mevrouw M. Vogels merkt verder op dat er steeds meer particuliere kinderopvangcentra ontstaan ten gevolge van een tekort aan centra die door Kind en Gezin gesubsidieerd worden. Die privé-centra zijn vrij grootschalig en vragen schandalig hoge dagprijzen. Mevrouw Merckx-Van Goey meent dat de buitenschoolse opvang veeleer voor werkgelegenheid zorgt dan voor kwalitatieve opvang. Maakt de Vlaamse Gemeenschap overigens werk van de continuëring van de projecten waarin de gemeenten zich al engageerden?

Over de verhoging van het aanbod aan particuliere kinderdagopvang en over de opvang met vrije dagprijs zal de minister gegevens opvragen aan Kind en Gezin. Ze zal die aan mevrouw Vogels meedelen. De omschreven situatie kan een regionaal verschijnsel zijn. Sinds enkele jaren verhoogt de Vlaamse Gemeenschap systematisch de dotatie aan Kind en Gezin om meer plaatsen te kunnen creëren. Kind en Gezin realiseert de opgelegde norm van 1.500 plaatsen per jaar ruimschoots. Er is momenteel geen enkele studie die aan toont of dit supplementair aanbod beantwoordt aan een reële behoefte en of de regionale spreiding bijgestuurd dient te worden. In Kind en Gezin loopt momenteel een kortlopende studie die peilt naar de indicatoren die de vraag bepalen. Tegelijk wordt een volledige inventaris opgemaakt van het aanbod aan kinderdagopvang. Dit moet het beleid toelaten haar doelstellingen bij te stellen.

Eenzelfde probleem doet zich voor m.b.t. de gezins- en bejaardenhulp. Ook hier wenst de minister vrij snel een beter inzicht te verwerven in vraag en aanbod zodat de beschikbare kredieten voor de uitbreiding van het urencontingent op een verantwoorde wijze verdeeld kunnen worden. Zo zal men ook kunnen afstappen van een blindelings clicheren van een historische verdeling van het urencontingent.

De heer E. Van Vaerenbergh wijst op het feit dat de subsidies voor gezins- en bejaardenhulp zeer laattijdig binnenkomen. Overigens ondervinden vooral de diensten met mensen tewerkgesteld in het vroegere IBF-statuuut, problemen om van de Maribel-operatie gebruik te maken. Ten slotte vraagt het lid naar de initiatieven die de minister genomen heeft n.a.v. de resolutie die de Vlaamse Raad inzake gezins- en bejaardenhulp goedgekeurd heeft.

Volgens de heer H. Van Wambeke blijft de financiering van de lokale samenwerkingsinitiatieven thuiszorg achterwege. De administratie stelt de honorering uit. De heer Van Wambeke en mevrouw Merckx-Van Goey pleiten om de tehuizen voor moeders nog niet meteen over te hevelen naar het Algemeen Welzijnswerk, maar te wachten totdat er aangepaste uitvoeringsbesluiten op het decreet uitgevaardigd zijn. Dit zou grotere rechtszekerheid bieden t.o.v. de betrokken diensten en personeelsleden.

De minister meent nochtans dat uitstel geen goede zaak zou zijn. Ze heeft reeds een aantal van de 6 tehuizen voor moeders bezocht en was getroffen door de verscheidenheid van oorsprong en cliënteel. Hun werking heeft niet zo sterk meer te maken met de problematiek van ongewenste zwangerschap zoals dit voorheen het geval was. De tehuizen moeten vooral werken aan het weerbaar maken van de jonge vrouwen en aan hun reintegratie in het gewone leven. Op die wijze worden ze ook sterker om hun rol als moeder goed te vervullen. Om die reden horen ze thuis in het Algemeen Welzijnswerk en minder bij Kind en Gezin.

Mevrouw Merckx-Van Goey vraagt naar de inspanningen van de Vlaamse regering voor de voorkoming van ongewenste zwangerschap. Hoe staat het met het programma dat de regering in 1990 opgezet heeft ? De minister zal binnenkort, hopelijk tegen de eerste gezinsconferentiedag op 21 januari, een nieuwe brochure voor het jonge gezin laten uitbrengen. Een hoofdstuk zal gewijd zijn aan het „kiezen voor een gewenste zwangerschap”.

De heer L. Hancké wijst op het voornemen van Kind en Gezin om het aantal consultatiebureaus te verminderen van 1050 naar 300 (60 regio's met elk 5 bureaus). Er bestaat ongerustheid dat de preventie inzake de zorg voor het jonge kind hierdoor benadeeld wordt. De heer Hancké meent wel dat er misschien over een andere structuur nagedacht moet worden, om een zo groot aantal gezinnen te bereiken.

De minister wijst erop dat dit het initiatief is van Kind en Gezin zelf. Kind en Gezin heeft een onderzoek ingesteld waaruit bleek dat men zich meer naar kansarme kinderen moest oriënteren. De preventie zou beter georganiseerd kunnen worden met minder consultatiebureaus. De reorganisatie behoort tot de autonomie van Kind en Gezin zelf. De minister kan als voogdijoverheid aan Kind en Gezin hierover vragen stellen.

E. Gehandicaptenzorg (programma 41.5)

Enkele commissieleden hebben opmerkingen i.v.m. het Vlaams Fonds voor de Sociale Integratie van Personen met een Handicap (VFSIPH). Mevrouw Vogels en de heer Goutry dringen aan op een definitieve oplossing voor de inschrijvingsprocedure. De heer L. Hancké vraagt naar de evaluatie van de toegangsprocedure. De minister meent dat de recente maatregelen de druk op die ene toegangspoort hebben kunnen wegnemen en de ongerustheid bij de instellingen hebben doen afnemen. Die maatregel is op vraag van de Vlaamse regering slechts geldig voor 1 jaar. Tijdens die overgangsperiode zal nauwlettend aandacht worden geschonken aan de evaluatie van de multidisciplinaire teams die het vereenvoudigd basisdossier moeten samenstellen. Op grond van de conclusies die uit de evaluatie zullen worden getrokken, hoopt de minister een definitief kader te kunnen uitwerken. Tot nog toe blijkt dat er enorme provinciale verschillen bestaan inzake de afwijzingen. De toegangspoort is niet zozeer afhankelijk van de procedure, maar veeleer van diegenen die in het interdisciplinair onderzoeksteam zitten en van diegenen die een beoordeling doen in de provinciale evaluatiecommissie. Blijkbaar zit men nog in de proeffase.

Ondertussen wordt ook met het departement Onderwijs overlegd omtrent de toegang en de pedagogische omkadering in het buitengewoon onderwijs. Voor het vakantiereces heeft de minister van Onderwijs mee op vraag van de minister van Welzijn een brief aan de PMS-centra gestuurd om zorgvuldig om te springen met de toegang toe het buitengewoon onderwijs. Het laatste jaar is het aantal leerlingen in BO gestegen. Die toename heeft een verhoogde vraag tot opname in internaten tot gevolg. De beoordeling over de toelating tot het BO en tot een tehuis dat ressorteert onder VFSIPH, m.a.w. de beoordeling over het al dan niet hebben van een handicap, moet dezelfde zijn.

Mevrouw Maximus en de heer Goutry wijzen op de moeilijkheden inzake de toekenning van tegemoetkomingen voor individuele hulpverlening en sociale begeleiding. De heer Goutry vraagt ook om klaarheid voor de toegang tot de semi-internaten. Ten slotte wenst de heer Goutry te weten of de achterstand van de beroepsschriften voor de beroepscommissie van het VFSIPH al ingehaald is. Concreet heeft hij bedenkingen bij de beroepsschriften tegen het VFSIPH inzake tewerkstelling. Naar verluidt zouden de criteria voor reklassering te stringent toegepast worden. Voor mensen die op de rand van de reguliere en de beschermde tewerkstelling zitten, geeft de provinciale evaluatiecommissie niet het nodige attest voor de toegang tot een beschutte werkplaats. Dat op een ogenblik dat zelfs validen moeilijk aan bod komen op de reguliere arbeidsmarkt. De heer Goutry doet een oproep om de tewerkstelling van gehandicapten prioritair in de commissie te behandelen. Misschien moet binnen het VFSIPH de individuele begeleiding tot plaatsing in een werkplaats herbekeken worden. Hij stelt voor een speciale crisiscel binnen het VFSIPH op te richten.

Met het besluit van 23 juli 1993 tot wijziging van de procedure betreffende de inschrijving bij het Vlaams Fonds voor Sociale Integratie voor Personen met een Handicap heeft de Vlaamse regering willen verhinderen dat voor de toegang van een reeks voorzieningen waarvan de structuur en de opdracht duidelijk zijn omschreven in de huidige reglementering, het voorwerp zou uitmaken van een al te omslachtige procedure. Voor de voorzieningen is er een programmatie, zij moeten aan bepaalde erkenningsvoorwaarden beantwoor-

den en hun capaciteit is vastgelegd. Bijgevolg is de doorverwijzing budgettair beheersbaar. Dit is niet het geval voor individuele hulp. De algemene regelen voor tegemoetkoming daarvoor zijn wel bepaald in een geëigend besluit van de Vlaamse regering. De lijst van hulpmiddelen die in de bijlage tot voornoemd besluit zijn opgenomen, is inderdaad slechts een beperkte naamlijst. Daarnaast kunnen er nog specifieke hulpmiddelen nodig zijn waarvoor de beoordeling en de tenlasteneming is toevertrouwd aan het Vlaams Fonds. Een verplichting voor het Vlaams Fonds om een integratieproces op te stellen conform de instructie van het multidisciplinair team, verhoogt de kans op tegenspraak tussen de principiële beslissing overeenkomstig het inschrijvingsbesluit en de echte tenlasteneming zoals bedoeld in het besluit van de Vlaamse regering inzake individuele hulp.

De erkenning als gehandicapte door de provinciale evaluatiecommissie is geen garantie om recht te hebben op een tegemoetkoming voor individuele materiële hulpmiddelen of om tewerkgesteld te worden in een beschutte werkplaats. Dit geldt ook voor de aanvragen voor toegang tot semi-inter-naten voor niet-schoolgaanden : behoren tot de doelgroep geeft geen automatische toegang tot een dergelijk semi-inter-naat.

De toekenning van individuele hulp blijft dus een individuele beslissing van het VFSIPH. Misschien moet de lijst inzake individuele hulpmiddelen opnieuw bekeken worden. De geest waarin de integratietegemoetkomingen werden opgebouwd, is elke gehandicapte in de mogelijkheid te stellen om de middelen die hij nodig heeft voor zijn integratie, zelf te kunnen kopen.

De heer Goutry en mevrouw Vogels merken op dat de integratietegemoetkoming los van het inkomen beschouwd moet worden, maar dat dit steeds minder het geval is. De minister repliceert hierop dat de integratietegemoetkoming maar voor een stuk los van het inkomen gezien wordt. Beheersing van de kosten is noodzakelijk.

Verder merkt de minister op dat de beroepscommissie van het VFSIPH de achterstand in de behandeling van beroeps-schriften redelijk ingehaald heeft. De problematiek blijft wel gedeeltelijk bestaan omdat mensen die eigenlijk niet als gehandicapten beschouwd kunnen worden, aanvragen blijven doen bij het VFSIPH.

Ten slotte verwijst de heer L. Goutry naar een persbericht over de consultatiebureaus voor gehandicapten. Naar verluidt zou de raad van bestuur van het VFSIPH de principiële toezegging gedaan hebben voor subsidies voor de consultatiebureaus voor gehandicapten. Nu blijkt dit dossier geen vooruitgang meer te maken.

De minister bevestigt het belang van die consultatiebureaus. Voorheen werden ze hoofdzakelijk gesubsidieerd door de provincies. Men probeert de subsidiëring nu deels aan het VFSIPH over te laten. Het VFSIPH kan hieraan wellicht tegemoetkomen door verschuivingen binnen haar budget.

Mevrouw Maximus houdt een pleidooi om de beschutte werkplaatsen meer economisch te oriënteren en af te stemmen op de plaatsen waar een werkaanbod is voor de doelgroep. Het lid wijst ook op het bestaan van werkplaatsen die zich onterecht beschutte werkplaats noemen. Hier en daar zouden circuits van zwartwerk georganiseerd zijn. Is hier enige controle op ? In het algemeen vindt mevrouw Maximus dat de commissie de bespreking over de beschutte

werkplaatsen moet voortzetten. Misschien moeten normen en subsidies bijgestuurd worden. De heer Van Vaerenbergh vraagt of de Vlaamse regering de reccessietoelage en de rendementssubsidie aan beschutte werkplaatsen verder zal toekennen. De heer Goutry sluit zich aan bij de vraag over de reccessietoelage. Verder verwijst de heer Goutry naar de programmacijfers die de Executieve op 28 april 1993 vastgelegd heeft tot 1994. Hoeveel staat het met de ontwikkeling van de definitieve programmatiecijfers ?

Minister Demeester-De Meyer acht het voorstel van mevrouw Maximus het onderzoeken waard. Het is belangrijk te weten welke factoren de leefbaarheid van de beschutte werkplaatsen beïnvloeden en of de keuze van de lokatie hierbij van doorslaggevend belang is. Op basis hiervan zal een aangepaste programmatie uitgewerkt moeten worden.

Een beschutte werkplaats is in de geest van het decreet niet bedoeld als een voorziening voor opvang zonder meer. De personen die er tewerkgesteld zijn, worden aangeworven o.b.v. een arbeidsovereenkomst. Er bestaat ook een paritair comité voor beschutte werkplaatsen. De tegemoetkoming in het loon is trouwens bedoeld als een compensatie voor het rendementsverlies door de handicap. De minister vermoedt dat als het lid melding maakt van een soort zwart circuit, ze daarmee een formule bedoelt die in een bepaalde streek wordt aangeklaagd door beschutte werkplaatsen. Het gaat om een klein bedrijf dat dezelfde taken uitvoert als de beschutte werkplaatsen, maar met toepassing van de loonsubsidiëring CAO 26. Daarbij moet het minimumloon uit de open economie worden toegepast en bepaalt de sociale inspectie het niveau van het rendementsverlies. Het Vlaams Fonds voor Sociale Integratie voor Personen met een Handicap volgt die zaak nauwlettend op om te vermijden dat er misbruiken zouden ontstaan.

Wat de reservevorming in de beschutte werkplaatsen betreft, is de minister van oordeel dat er rekening gehouden moet worden met het economisch deelaspect van de taak van die werkplaatsen. Zij ontvangen geen toelagen voor verliezen en anderzijds is het zo dat in tegenstelling met vele andere systemen van investeringstoelagen, de investerings-toelagen aan beschutte werkplaatsen geen toelagen om niet zijn. De toelagen moeten hun bestemming behouden. Daardoor zijn de werkplaatsen verplicht de tegenwaarde van de afschrijving van de toelagen als een eisbaar passief (vanwege het Vlaams Fonds) te boeken. Sinds 1990 houdt het Vlaams Fonds rekening met de vroegere subsidiëring wanneer de beschutte werkplaatsen een nieuwe aanvraag om investeringsbetoelaging indienen. Om tot een meer evenwichtige spreiding van de beschutte werkplaatsen te komen is in het besluit van 28 april 1993 van de Vlaamse regering tot vaststelling van de programmatie bepaald dat het aantal werkplaatsen in de beschutte werkplaatsen is vastgesteld op 2,1 per 1.000 inwoners per administratief arrondissement.

Wat de verdere uitbetaling van de economische reccessietoelage betreft is er volgens de minister geen enkel probleem als het VFSIPH kan aantonen dat de uitbetaling binnen het budget kan gebeuren.

De minister wil hier ook een duidelijk standpunt innemen t.o.v. allerlei initiatieven zoals sociale werkplaatsen en sociale economie die zich richten tot moeilijk plaatsbare werklozen. De beschutte werkplaatsen hebben een specifieke functie die niet enkel op het domein van de tewerkstelling te situeren is. De beschutte tewerkstelling in het VFSIPH

maakt deel uit van een globaal integratieprotocol t.o.v. de gehandicapte die vaak reeds vanuit het buitengewoon onderwijs, een internaat of semi-internaatformule begeleiding krijgt. De VFSIPH kan voor wat de doorstroming betreft wellicht in de toekomst een beroep doen op de know-how van de VDAB om gehandicapte personen in contact te brengen met bedrijven en hen op gebied van tewerkstelling verder te begeleiden. Omgekeerd kan het VFSIPH of een andere welzijnsvoorziening ook op de werkplaats diensten aanbieden indien blijkt dat een tewerkgestelde in één of ander tewerkstellingsprogramma een complexere problematiek heeft die niet enkel vanuit de werkomgeving opgevangen kan worden.

Sociale werkplaatsen moeten samen met beschutte werkplaatsen uitgebouwd worden, met een vergelijkbare subsidiëring. Het ontwikkelen van twee aparte circuits zou nefast zijn door de concurrentie die ze elkaar zouden aandoen om werk en werknemers aan te trekken. VFSIPH en de VDAB zijn dus complementair. Hiermee reageert de minister tegen de opvattingen van de VDAB die in haar doelgroepenbeleid het VFSIPH nog enkel een residuaire rol zou willen toekennen.

Ten slotte vraagt de heer L. Goutry hoever het staat met de omzetting van de IBF-statuten in de gehandicaptensector. De minister bevestigt dat het de bedoeling is de IBF-statuten om te zetten in gewone statuten. N.a.v. het globaal plan met daarin het deel tewerkstelling zal men moeten zien op welke manier dat kan gebeuren. Dan zal ook op gepaste wijze A2 omgezet worden in A1.

De heer Goutry besluit met een positieve noot : hij is verheugd dat de centra voor ontwikkelingsstoornissen de nodige middelen gekregen hebben.

F. Maatschappelijk welzijn (programma 41.7)

Mevrouw Maximus heeft de indruk dat de ingebouwde centra voor maatschappelijk welzijn (CMW) steeds o.b.v. dezelfde historische criteria middelen toegewezen krijgen. Het lid meent dat de criteria dringend aan de geobjectiveerde noden aangepast moeten worden. Niet zozeer het ledenaantal van de ziekenfondsen, maar veeleer de structuur van het ledenaantal zou doorslaggevend moeten zijn bij de toekenning van de middelen.

De minister wenst de vraag omtrent een verhoogde subsidiëring van de ingebouwde CMW negatief te antwoorden. Die sociale centra maken deel uit van een grotere organisatiestructuur en ondersteunen de service vanwege die organisatie t.a.v. haar eigen leden. Om deze redenen is een 100 % loonsubsidiëring van deze centra geen prioriteit binnen het beleid van de minister. Wil de sector van het algemeen welzijnswerk leefbaar blijven op langere termijn, zal ook van de andere voorzieningen een eigen inbreng gevraagd worden. Sociale correcties moeten uiteraard mogelijk zijn bij het vragen van een bijdrage van de cliënt.

Mevrouw Vogels wijst op de ontevredenheid in de sector van de slachtofferhulp over de moeizame samenwerking met Justitie. De heer Vandeurzen meent dat een protocol tussen de gemeenschappen en Justitie niet alleen tot slachtofferhulp beperkt mag blijven. Ook inzake drughulpverlening en alternatieve straffen is een 'stroomlijning van de samenwerking tussen Justitie en justitioneel welzijnswerk nodig. Mevrouw Merckx-Van Goey vraagt zich af of de Vlaamse Gemeenschap geen offensievere houding moet aannemen inzake slachtoffer- en daderhulp, en kindermishandeling. Moet de

regering niet een coherenter beleid uitstippelen, veeleer dan in te spelen op de federale bevoegdheden ? In de Onderzoekscommissie Mensenhandel van de Kamer bleek overduidelijk het enorme belang van opvangtehuizen voor de slachtoffers van mensenhandel. Steunt de Vlaamse Gemeenschap die centra wel voldoende ?

De minister erkent de noodzaak van een ruim en structureel overleg met Justitie. De besprekingen omtrent de taakafbakening van beide overheden t.o.v. de daderhulp zijn afgerond. Vanuit Welzijn zal ook een extra inspanning worden geleverd om binnen het gevangeniswezen de reïntegratie van de dader en zijn vrijlating voor te bereiden en hem te begeleiden tijdens zijn gevangenschap. Op 17 november jl. gaf de Vlaamse regering de minister de toestemming om een protocol af te sluiten met Justitie. Daardoor kunnen forensisch welzijnswerkers in de gevangenissen gedetineerden sociaal begeleiden en voorbereiden op hun vrijlating. Voor slachtofferhulp zal het overleg binnenkort starten.

Mevrouw Vogels is verheugd over de aankondiging van een beleidsbrief inzake politieke vluchtelingen. De Vlaamse Gemeenschap die verantwoordelijk is voor de integratie, moet haar eigen visie ontwikkelen. De heer Vandeurzen wijst op het plan van de minister om een gemeentelijk integratiebeleid te voeren. Welke timing voorziet de minister hiervoor ? Worden de experimenten in de proefgemeenten na 1994 voortgezet ?

Net zoals met de uitvoering van het decreet Algemeen Welzijn, wil de minister met de heroriëntering van het minderhedenbeleid niet overhaast tewerkgaan. De lokale en regionale integratiecentra blijven voorlopig verder functioneren volgens de oude leest tot oplossingen gevonden worden voor de basiswerkingen en tot de geschikte formule voor de activering van de lokale besturen uitgetest is. Voor dit laatste starten een aantal experimenten waaraan gemeenten met een hoge concentratie van migranten op vrijwillige basis participeren. Op het niveau van de koepels wil de minister wel reeds de stap zetten naar verruiming tot minderhedenbeleid en werken aan een duidelijker profilering als beleidsadvisevend orgaan. Op dit ogenblik bereidt de minister een decreet voor waardoor het huidige VCIM een orgaan voor minderhedenbeleid zal worden, een alternatief voor het federale centrum. VCIM zal dus een totaal andere functie krijgen.

Mevrouw Vogels vraagt naar de visie van de minister over het daklozenprobleem. Mevrouw Merckx-Van Goey verwijst in dat verband naar de werkgroep voor de evaluatie van de overgang na de afschaffing van landloperij als strafbaar feit. Welke adviezen heeft de werkgroep al geformuleerd en houdt de minister daarmee rekening in haar beleid ? De heer L. Hancké vraagt of de kolonie in Merksplas niet gehandhaafd kan worden. Hoe zal men de daklozenproblematiek in de toekomst aanpakken ?

De minister wijst erop dat zij gepoogd heeft een deel van de kolonie te behouden. De federale overheid is hierop niet ingegaan. Intussen zijn de middelen en de opvangmogelijkheden in tehuizen uitgebreid. In de toekomst zullen nog nieuwe accenten gelegd worden in het daklozenbeleid.

De heer H. Van Wambeke wil weten wie in de Vlaamse regering nu eigenlijk bevoegd is voor het personeel van de OCMW's. Minister Kelchtermans verhoogt de weddeschalen voor gemeenten en OCMW's en geeft de gemeenten geld om dit te bekostigen. De OCMW's krijgen niets.

Meteen snijdt de heer Van Wambeke de problematiek van het Bijzonder Fonds aan. De gemeenten die van het Bijzonder Fonds kunnen trekken, krijgen een klein stukje van wat aan de gemeenten gegeven wordt die op het Gemeentefonds een beroep kunnen doen. Volgens het decreet tot oprichting van het Bijzonder Fonds zouden zij volgens dezelfde criteria behandeld worden als die van toepassing op het Gemeentefonds. Nu worden de middelen voor het Gemeentefonds echter verhoogd met 1.5 miljard, terwijl de dotatie voor het Bijzonder Fonds daalt met 100 miljoen. De minister heeft verwezen naar de toedeling van de federale regering via het Sociaal urgentieprogramma voor een meer solidaire samenleving. Dat programma voorziet in meer middelen voor concrete armoedebestrijding : het aandeel van de federale overheid in het bestaansminimum (50 %) wordt opgetrokken tot 60 %, voor de gemeenten waar een concentratie van bestaansminimumtrekkers is. Slechts 6 gemeenten genieten hiervan ! Het matteüseffect blijft zich herhalen. De OCMW's zien het niet zitten om de weddeschaalverhoging te betalen. Het Bijzonder Fonds is ontoereikend, en daar gaat nu nog 100 miljoen af.

De heer Van Vaerenbergh valt de heer Van Wambeke bij. De Vlaamse overheid zet de plaatselijke overheid voor schut. Het is decretaal vastgelegd dat 5 % van het vroegere Gemeentefonds naar het Bijzonder Fonds gaat, en 95 % naar het Gemeentefonds. Het Gemeentefonds groeit van jaar tot jaar ; men zou verwachten dat de 5 % voor het Bijzonder Fonds in dezelfde mate groeit. Als er tekorten zijn bij de OCMW's zal men weer bij de gemeenten aankloppen. Dat is onaanvaardbaar. De criteria voor de verdeling van het Bijzonder Fonds zouden overigens decretaal vastgelegd moeten worden, o.m. rekening houdend met de fiscale draagkracht van de gemeenten, zoals dat gebeurt bij het Gemeentefonds.

De heer Hancké klaagt eveneens de vermindering met 100 miljoen voor het Bijzonder Fonds aan. Op een moment dat de VFIK-besteding goed op gang begint te komen, treedt er nu een beperking in het Bijzonder Fonds. Een aantal gemeenten vrezen dat de OCMW's wegens financiële problemen een aantal reguliere opdrachten in VFIK-projecten onderbrengen. Het urgentieprogramma, dat overigens supplementair is, volstaat niet. Er dreigt een spiraal te ontstaan tussen wat OCMW's doen, wat VFIK doet en wat het urgentieprogramma doet. I.v.m. het VFIK wordt in de memorie van toelichting aangekondigd dat men naar een structureel kansenbeleid wil evolueren. Betekent dit dat vanaf 1999 het armoedebeleid overgenomen wordt door de Vlaamse Gemeenschap ? Hoe zal de terugval van middelen voor het VFIK in dat jaar opgevangen worden ?

De minister weet dat er in OCMW-kringen heel wat ongerustheid bestaat ten gevolge van de afgesloten akkoorden inzake het nieuwe statuut voor ondergeschikte besturen. De minister wil zich nu nog niet verder over deze kwestie uitspreken, ze wil wachten tot het sociaal plan van de federale overheid bekend is. De minister wenst wel uitdrukkelijk te wijzen op de paragraaf in de aanbeveling van de regering die bepaalt dat de invulling van dit akkoord op gemeentelijk niveau onderhandeld moet worden. De gemeente kan besluiten de weddeschaalherziening door te voeren op voorwaarde dat ze eigen middelen heeft om dit na te komen.

Voorts geeft de minister toe dat het logisch zou zijn dat de OCMW-voogdij en de gemeentvoogdij een en dezelfde is. Nu is de minister van Welzijn de voogdijminister van de

OCMW's. De directe voogdijoverheid van de OCMW's is de provincie.

In verband met het Bijzonder Fonds voor Maatschappelijk Welzijn deelt de minister het volgende mee. De dotatie aan het Bijzonder Fonds is vastgelegd bij decreet van 31 juli 1990. Die bedraagt 1.705.085.000 frank en wordt jaarlijks geïndexeerd volgens een in het decreet bepaalde formule.

De Vlaamse regering heeft in opeenvolgende besluiten bepaald op welke wijze de dotatie verdeeld zou worden onder de 308 OCMW's. Door het invoeren van criteria wenste de Vlaamse regering : 1. de werking van de OCMW's te oriënteren naar beleidsdomeinen waaraan, vanuit het centrale niveau, prioriteit werd gegeven (verhoging tegemoetkoming voor ambulante voorzieningen voor bejaarden en projecten kansarmoede in plaats van tussenkomst voor maatschappelijk werkers), 2. de OCMW's te ondersteunen voor initiatieven die inspelen op specifieke lokale problemen (andere financiële steun), 3. aanvullende financiering te geven voor federaal opgelegde opdrachten (bestaansminimum en tewerkstelling art. 60 par. 7). Die criteria werden voor het laatst gewijzigd in 1991 (besluit 6 februari 1991) en zijn van toepassing tot 1995.

De financiering van de OCMW's via het Bijzonder Fonds gebeurt na voorlegging van gedane uitgaven. Voor de berekening van de tegemoetkoming houdt men rekening met elders verleende tegemoetkomingen. Enkel de netto-niet gedekte lasten komen in aanmerking voor een tegemoetkoming. De tegemoetkoming van het Bijzonder Fonds bedraagt maximaal 75 percent van de aanvaarde netto-lasten.

De verdeling geschiedt per criterium. Het beschikbaar bedrag per criterium wordt vervolgens verdeeld pro rata van de aanvaarde netto-lasten van de OCMW's die een aanvraag met betrekking tot het criterium hebben ingediend. Zo hebben niet alle OCMW's projecten ingediend voor kansarmoede. De grote lasten waarmee de OCMW's geconfronteerd worden hebben tot resultaat dat de pro rata verdeling per criterium tot zeer lage dekkingscoëfficiënten leidt.

Voor 1991 dekte het Bijzonder Fonds volgende netto-uitgaven :

plaatsing in bejaardentehuizen :	20,5 %
ambulante voorzieningen bejaarden :	12,4 %
kinderen in tehuizen :	60,6 %
kinderen in pleeggezinnen :	61,1 %
bestaansminimum :	16,3 %
	(naast 50 % federaal)
andere financiële steun :	32,9 %
tewerkstelling art. 60 par. 7 :	38,7 %
maatschappelijke werkers : (tot 1991 345.446 fr. per m.w.)	
projecten kansarmoede :	75 %

Het saldo van 27,1 miljoen frank in het criterium kansarmoede is verdeeld over de criteria bestaansminimum, tewerkstelling en andere financiële steun (zie decreet).

Het Bijzonder Fonds heeft m.a.w. een andere functie dan het Gemeentefonds. Door de specificiteit van de middelen die via het Bijzonder Fonds aan de OCMW's ter beschikking gesteld worden, door de wijze waarop men de middelen in de verschillende OCMW's aanvraagt en toekent, denkt de minister dat niet alle OCMW's algemeen getroffen zullen worden.

Het VFIK en het Bijzonder Fonds spelen een vrij vergelijkbare rol. De VFIK-middelen worden nu verdeeld volgens 40/40/20 %-verhouding : 40 voor de gemeenten, 40 voor de OCMW's, 20 voor privé-projecten, waarvan 25 % wordt toegekend aan projecten voor migrantenbeleid. Op termijn zouden die middelen beter via gemeenten, via OCMW's en via algemeen welzijnswerk verspreid worden. Het VFIK is een goed initiatief geweest, maar het is volgens de minister wenselijk in de toekomst verder te werken via de reguliere netwerken. Nu zitten de verschillende soorten projecten in concurrentie met elkaar.

Mevrouw Vogels stemt hiermee in. Het is inderdaad te verkiezen dat de VFIK-gelden ingeschakeld worden in de reguliere werking. De reguliere middelen moeten versterkt worden. De heer Vandendriessche pleit eveneens om de goedlopende projecten van VFIK te implementeren in de reguliere werking.

G. Volksgezondheid (programma 42.1)

Mevrouw M. Vogels meent dat de ziekenhuisbouw in Antwerpen bewijst dat schaalvergroting niet altijd kostenbesparend is, integendeel. Schaalvergroting leidt evenmin altijd tot verhoging van de kwaliteit. Mevrouw Vogels is ook bevreesd voor de plannen van concentratie ten noorden van Antwerpen, in Klina, waar goede bestaande structuur overboord gegooid zal worden, en waar ook schaalvergroting doorgevoerd zal worden. Kleinere instellingen, in tegenstelling tot de schaalvergroting, bieden meer menselijkheid. De heer Hancké is van oordeel dat er in Antwerpen een overcapaciteit is aan ziekenhuisbedden. De spreiding laat wel te wensen over. Een samenwerking in het noorden weglaten is om die reden niet wenselijk. Moet het aantal bedden echter zo hoog liggen ? Mevrouw Vogels en de heer Hancké vragen de minister voorts naar de plannen inzake de drie kinderziekenhuizen in Antwerpen.

De heer J. Vandeurzen wijst op de problematiek van de schaalvergroting voor de openbare ziekenhuizen. Zij moeten soepeler in samenwerkingsverband met de privé-sector kunnen treden, zeker als het voorstel van minister Anselme om de norm naar 250 ziekenhuisbedden op te trekken er door zou komen. Als fusie gekoppeld blijft aan integratie op één campus, dan wordt de samenwerking de facto onbetaalbaar.

Wat de openbare ziekenhuizen betreft wenst de minister denkpistes te ontwikkelen tot zelfstandiger beheersvormen en tot een soepeler samenwerking met de privé-sector. De administratie kreeg de opdracht een knelpuntennota op te stellen en mogelijke alternatieve oplossingen uit te werken. Zonder deze maatregelen zal het voortbestaan van gespecialiseerde OCMW-voorzieningen trouwens niet lang vol te houden zijn.

Het overleg met de federale regering over de fusievoorstelen voor openbare ziekenhuizen is vlot verlopen. Het protocol van deze zomer is een voorbeeld. Over de gevolgen van het sociaal plan voor de openbare ziekenhuizen is verder overleg noodzakelijk. Ook over de versoepeling van de notie 'op één campus' moet nog overleg gepleegd worden. Formules voor samenwerking zullen alleszins moeten impliceren dat één beheer ook op verschillende campussen activiteiten kan ontwikkelen.

In het kader van de aangekondigde schaalvergroting zal vrij snel moeten worden overgegaan tot groepering of fusie met andere openbare ziekenhuizen of privé-instellingen.

Mevrouw Vogels stelde onder meer in het kader van de hiervoor gestelde problematiek van schaalvergroting, vragen omtrent de situatie in Antwerpen en in het bijzonder van het kinderziekenhuis. Hoewel dit concreet dossier strikt gezien niet het onderwerp uitmaakt van het begrotingsdebat, wil de minister hier toch de stand van zaken meedelen.

Op 3 november 1993 heeft de minister de eerste steen gelegd van het nieuw kinderziekenhuis op de campus Middelheim en huldigde er de volledig gerenoveerde kraamafdeling in. Het huidige concept is de **snelbouw** van 75 E-bedden en 64 bedden kinderspsychiatrie die aanleunen bij een ander ziekenhuis. Dit is reeds een serieuze afslanking van de oorspronkelijke plannen. Het plan houdt rekening met de demografische vooruitzichten en prevalentie van aandoeningen, de ontwikkeling van nieuwe opvangvormen zoals **daghospitalisatie** en ambulante werking. De materniteit telt bijna 1.200 bevallingen per jaar wat overeenstemt met de norm die de Raad van Europa in 1985 vooropstelde om een goede zorgverlening voor moeder en kind te kunnen uitbouwen. Heel wat materniteiten in Vlaanderen tellen slechts 400 à 700 bevallingen, wat weinig efficiënt is. Samenwerking en concentratie van diensten met de moeder- en kindzorgfunctie dringen zich op om kwalitatieve redenen. Dit is geen gemakkelijke opdracht en stoot zowel op weerstand bij beheerders als geneesheren. De overheid kan hierbij een stimulerende rol spelen en moet gunstige randvoorwaarden creëren. De samenwerking kan echter niet gedwongen worden, zoniet zal ze niet lang standhouden.

Ten slotte vraagt de heer Olivier voor het verslag een overzicht van het aantal erkenningen voor uitbreiding of nieuwbouw van ziekenhuizen.

III. ARTIKELSGEWIJZE BESPREKING

INSTELLINGEN VAN OPENBAAR NUT

Artikel 107

Op artikel 107 is er een amendement van de Vlaamse regering, dat de begroting van het Vlaams Fonds voor de Bouw van Ziekenhuizen aanpast naar aanleiding van de opmerking van het Rekenhof (zie Stuk 15 (1992-1993) — nr. 4).

Het amendement van de Vlaamse regering op artikel 107 wordt met 7 stemmen bij 1 onthouding aangenomen.

Op artikel 107 is er eveneens een amendement van de heren W. Devlieghere, H. Van Dienderen, M. Maertens, H. Lauwers en mevrouw M. Vogels (zie Stuk 15 (1992-1993) nr. 8). Het amendement wil verhinderen dat er middelen uitgetrokken worden voor de nieuwe privé-kliniek Klina in Brasschaat. De indieners van het amendement vinden dat er in Antwerpen en omgeving al teveel ziekenhuizen zijn die **onderbenut** blijven.

De minister kan niet instemmen met dit amendement. Dat zou betekenen dat een aantal akkoorden uit het verleden gedeshonoreerd worden. De spreiding van de ziekenhuizen wordt overigens niet alleen door de overheid bepaald.

Het amendement van de heren W. Devlieghere, H. Van Dienderen, M. Maertens, H. Lauwers en mevrouw M. Vogels op artikel 107 wordt met 7 stemmen tegen 1 verworpen.

Artikel 107 wordt met eenzelfde stemuitslag aangenomen.

TABEL

AFDELING 1

Begrotingskredieten

ORGANISATIEAFDELING 41

Administratie Gezin en Maatschappelijk Welzijn

Programma 40

Gezinsaanlegenheden

Programma 70

Maatschappelijk Welzijn

Op de programma's 41.4 en 41.7 van de tabel is er een amendement van mevrouw T. Merckx-Van Goey c.s. (Stuk 15 (1992-1993) — nr. 3). De indieners van het amendement vinden de overheveling van de tehuizen voor moeders van het programma Gezinsaanlegenheden (Kind en Gezin) naar het programma Maatschappelijk Welzijn voorbarig. De uitvoering van het decreet op het Maatschappelijk Welzijn wordt immers uitgesteld tot 1 januari 1995. Bovendien ontbreekt op dit ogenblik in Maatschappelijk Welzijn elke reglementaire basis waarop de tehuizen voor moeders gesubsidieerd kunnen worden. Vermits het amendement een budgettaire nuloperatie is, vragen de indieners om de overheveling met een jaar uit te stellen.

Indien de leden van de Vlaamse Raad van oordeel zijn dat de overheveling met 1 jaar uitgesteld moet worden, dan zal de minister zich daarbij neerleggen. Op voorwaarde evenwel dat de volledige overheveling gebeurt tegen 1 januari 1995. Anders zal men twee soorten instellingen krijgen en dat gaat in tegen het pleidooi van alle fracties om de beschikbare middelen zo consequent mogelijk in te zetten. De overheveling moet ook gebeuren in de geest dat het parlement bepaalt wat kan en wat niet, en niet de instellingen. De personeelsformatie zal zowel in Kind en Gezin als in het algemeen welzijnswerk bepaald worden door de inhoud van het akkoord met de opvoeders, nl. dat de 70 % loonsverhoging naar 100 % gaat. Ondertussen kan men zoeken naar de ideale omkadering, en dit niet alleen voor de tehuizen voor moeders maar ook voor de andere pararegionalen. De autonomie van een pararegionale bestaat altijd binnen de middelen die de overheid ter beschikking stelt.

De indieners stemmen in met de voorwaarden van de minister.

Het amendement wordt eenparig met 8 stemmen aangenomen.

Mevrouw M. Vogels en de heer M. Maertens willen een amendement indienen inzake de middelen voor de vrouwenartsencentra, tenzij ze van de minister garanties krijgen dat de subsidies voor de vrouwenartsencentra met 20 miljoen opgetrokken worden. De minister stemt ermee in dat de VAC meer middelen moeten krijgen. De minister wijst erop dat voor 1994 20 miljoen uitgetrokken kan worden in de begroting voor Kind en Gezin. De minister wil dit als voogdijminister bepleiten bij Kind en Gezin. De commissie beveelt de minister eensgezind aan om dit te doen. De voorzitter van de commissie zal eveneens een brief aan Kind en Gezin schrijven.

De heer H. Van wambeke en de heer B. Vandendriessche wensen een amendement in te dienen op programma 41.7, dat de middelen voor het Bijzonder Fonds voor Maatschappelijk Welzijn met 100 miljoen optrekt. De heren Van Wambeke en Vandendriessche menen dat het Urgentieprogramma voor een meer solidaire samenleving geen aanleiding mag zijn tot een besparing op het Bijzonder Fonds voor Maatschappelijk Welzijn. Het effect van het bedoelde surplus gaat op die manier helemaal verloren.

De minister zal proberen die 100 miljoen te vinden binnen de globale begroting vóór de eindstemming van de begroting op 30 november, maar acht dit weinig waarschijnlijk. De minister engageert zich wel om tegen de begrotingscontrole 1994 naar een oplossing te zoeken. De commissie beveelt dit voorstel unaniem aan.

Het amendement wordt ingetrokken.

IV. INDICATIEVE STEMMING

De aan de commissie toegewezen artikelen van de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1994 worden met 8 stemmen tegen 1 aangenomen.

Met dezelfde stemuitslag stelt de Commissie voor Welzijn en Gezondheid de conformiteit vast tussen de administratieve begroting en de doelstellingen van de algemene uitgavenbegroting.

De verslaggever,

De voorzitter,

B. VANDENDRIESSCHE

M. OLIVIER

BIJLAGEN

BIJLAGE 1

**Overzicht van de verdeling van de
woongelegenheden in rusthuizen over de arrondissementen**

In de kolom „geprogrammeerd” zijn de programmacijfers van de woongelegenheden in elk arrondissement opgenomen. Voor de rusthuizen is dit bepaald op 5 % van de 60-plussers. Het cijfer in deze kolom vormt het referentiekader (= 100) voor de situering van de bestaande en geplande woongelegenheden.

In de kolom „bestaand” zijn de erkende woongelegenheden (47.991) en de woongelegenheden in erkenningsonderzoek vermeld.

In de kolom „gepland” zijn de woongelegenheden in rusthuizen opgenomen, waarvoor reeds bij ministerieel besluit een voorafgaande vergunning werd verleend. Er kan dus worden gesteld dat de meeste van de geplande woongelegenheden binnen enkele jaren zullen zijn gerealiseerd.

In de kolom „totaal” wordt de som gemaakt van het aantal bestaande en het aantal geplande woongelegenheden in rusthuizen.

„(onderlijnd)” en tussen haakjes staat steeds de verhouding tot de programmatienorm.

Arrondissementen	Geprogrammeerd (= 100)	Bestaande (1)	Gepland (2)	Totaal (1)+(2)
Antwerpen	10.221	9.047 (= 88 %)	1.937 (= 19 %)	10.984 (= 107 %)
Mechelen	3.260	3.196 (= 98 %)	502 (= 15 %)	3.698 (= 113 %)
Turnhout	3.242	2.107 (= 65 %)	1.191 (= 37 %)	3.298 (= 102 %)
Prov. Antw.	16.723	14.350 (= 86 %)	3.630 (= 22 %)	17.980 (= 108 %)
Brussel hfdst .	0	0 (= 0 %)	0 (= 0 %)	0 (= 0 %)
Halle-Vilv.	5.494	4.279 (= 78 %)	1.121 (= 20 %)	5.400 (= 98 %)
Leuven	4.545	3.079 (= 68 %)	1.057 (= 23 %)	4.136 (= 91 %)
Prov.Brab.	10.039	7.358 (= 73 %)	2.178 (= 22 %)	9.536 (= 95 %)
Hasselt	3.009	1.486 (= 49 %)	962 (= 32 %)	2.448 (= 81 %)
Maaseik	1.451	656 (= 45 %)	545 (= 38 %)	1.201 (= 83 %)
Tongeren	1.596	792 (= 50 %)	672 (= 42 %)	1.464 (= 92 %)
Prov.Limb.	6.056	2.934 (= 48 %)	2.179 (= 36 %)	5.113 (= 84 %)
Aalst	2.758	1.894 (= 69 %)	725 (= 26 %)	2.619 (= 95 %)
Dendermonde	1.830	1.876 (= 103 %)	351 (= 19 %)	2.227 (= 122 %)
Eeklo	874	871 (= 100 %)	143 (= 16 %)	1.014 (= 116 %)

Arrondissementen	Geprogrammeerd (= 100)	Bestaande (1)	Gepland (2)	Totaal (1)+(2)
Gent	5.198	5.296 (= 102 %)	910 (= 17 %)	6.206 (= 119 %)
Oudenaarde	1.302	1.093 (= 84 %)	394 (= 30 %)	1.487 (= 114 %)
St.-Niklaas	2.062	2.466 (= 119 %)	370 (= 18 %)	2.836 (= 137 %)
Prov.O.Vl.	14.024	13.496 (= 96 %)	2.893 (= 21%)	16.389 (= 117 %)
Brugge	2.830	2.341 (= 83 %)	727 (= 26 %)	3.068 (= 109 %)
Diksmuide	522	593 (= 114 %)	38 (= 7 %)	631 (= 121 %)
Ieper	1.142	1.091 (= 95 %)	183 (= 16 %)	1.274 (= 111 %)
Kortrijk	2.793	3.155 (= 113 %)	587 (= 21%)	3.742 (= 134 %)
Oostende	1.666	1.592 (= 96 %)	142 (= 8 %)	1.734 (= 104 %)
Roeselare	1.413	1.354 (= 96 %)	156 (= 11%)	1.510 (= 107 %)
Tielt	888	1.085 (= 122 %)	114 (= 13 %)	1.199 (= 135 %)
Veurne	664	583 (= 88 %)	170 (= 25 %)	753 (= 113 %)
Prov.W.Vl.	11.918	11.794 (= 99 %)	2.117 (= 18 %)	13.911 (= 117 %)
Totaal	58.760	49.932 (= 85 %)	12.997 (= 22 %)	62.929 (= 107 %)

BRON : Dienst voorzieningen voor Gezins-en bejaardenzorg, Gegevens op 1.1.1993

BIJLAGE II

**Overzicht van de spreiding van de
bestaande en geplande serviceflats over de
arrondissementen van het Vlaamse Gewest**

In de kolom „geprogrammeerd” zijn de programmacijfers van de flats in elk arrondissement opgenomen. Voor de service-flatgebouwen en de woningcomplexen met dienstverlening is dit bepaald op 2 % van de 60-plussers. Het cijfer in deze kolom vormt het referentiekader (= 100) voor de situering van de bestaande en geplande wooneenheden.

In de kolom „bestaande” zijn de reeds in exploitatie zijnde flats of woningen vermeld. Hiervan zijn er reeds 1.217 erkend.

In de kolom „gepland” staan de wooneenheden waarvoor reeds bij ministerieel besluit een voorafgaande vergunning werd verleend. Er kan gesteld worden dat de meeste van de geplande wooneenheden binnen enkele jaren in exploitatie zullen zijn.

In de kolom „totaal” wordt de som gemaakt van het aantal bestaande en het aantal geplande serviceflats.

„( )” tussen haakjes staat steeds de verhouding tot de programmatienorm.

Arrondissementen	Geprogrammeerd (= 100)	Bestaande flats (1)	Geplande flats (2)	Totaal (1)+(2)
Antwerpen	4.087	1.038 (= 25 %)	2.486 (= 61 %)	3.524 (= 86 %)
Mechelen	1.305	(= 1 %)	962 (= 74 %)	972 (= 75 %)
Turnhout	1.296	130 (= 10 %)	856 (= 66 %)	986 (= 76 %)
Prov.Antw.	6.688	1.178 (= 18 %)	4.304 (= 64 %)	5.482 (= 82 %)
Brussel hfdst.	0	0	32	32
Halle-Vilv.	2.196	137 (= 6 %)	1.313 (= 60 %)	1.450 (= 66 %)
Leuven	1.818	175 (= 10 %)	823 (= 45 %)	998 (= 55 %)
Prov.Brab.	4.014	312 (= 8 %)	2.168 (= 54 %)	2.480 (= 62 %)
Hasselt	1.201	40 (= 3 %)	1.059 (= 88 %)	1.099 (= 91 %)
Maaseik	580	0 (= 0 %)	411 (= 71 %)	411 (= 71 %)
Tongeren	638	0 (= 0 %)	522 (= 82 %)	522 (= 82 %)
Prov.Limb.	2.419	40 (= 2 %)	1.992 (= 82 %)	2.032 (= 84 %)
Aalst	1.102	134 (= 12 %)	810 (= 74 %)	944 (= 86 %)
Dendermonde	732	0 (= 0 %)	618 (= 84 %)	618 (= 84 %)
Eeklo	350	0 (= 0 %)	386 (= 110 %)	386 (= 110 %)

Arrondissementen	Geprogrammeerd (= 100)	Bestaande flats (1)	Geplande flats (2)	Totaal (1)+(2)
Gent	2.079	121 (= 6 %)	1.943 (= 93 %)	2.064 (= 99 %)
Oudenaarde	523	0 (= 0 %)	393 (= 75 %)	393 (= 75 %)
St.-Niklaas	824	29 (= 4 %)	695 (= 84 %)	724 (= 88 %)
Prov.O.Vl.	5.610	284 (= 5 %)	4.845 (= 86 %)	5.129 (= 91 %)
Brugge	1.132	194 (= 17 %)	858 (= 76 %)	1.052 (= 93 %)
Diksmuide	208	0 (= 0 %)	100 (= 48 %)	100 (= 48 %)
Ieper	457	7 (= 1 %)	322 (= 70 %)	329 (= 72 %)
Kortrijk	1.117	184 (= 16 %)	929 (= 83 %)	1.113 (= 99 %)
Oostende	666	30 (= 4 %)	517 (= 78 %)	547 (= 82 %)
Roeselare	564	43 (= 8 %)	366 (= 65 %)	409 (= 73 %)
Tielt	357	109 (= 30 %)	163 (= 46 %)	272 (= 76 %)
Veurne	266	0 (= 0 %)	218 (= 82 %)	218 (= 82 %)
Prov.W.Vl.	4.767	567 (= 12 %)	3.473 (= 73 %)	4.040 (= 85 %)
Totaal :	23.498	2.381 (= 10 %)	16.782 (= 71 %)	19.163 (= 81 %)

Gegevens op 1.1.1993